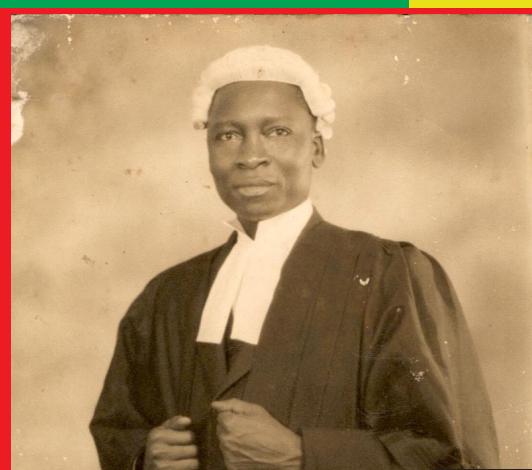

HAKI Bulletin

JARIDA LA MAHAKAMA YA TANZANIA

MFAHAMU JAJI MARK
PETER KABELWA
KIMICHA

05

WANAWAKE NA
UONGOZI
MAHAKAMANI

09

MAHAKAMA YA TANZANIA;
MWENYEJI MKUTANO
MKUU WA MWAKA WA
JUKWAA LA MAJAJI WAKUU
WA 'SEACJF'

36

BODI YA UHARIRI

MWENYEKITI

Mhe. Kevin Mhina

Jaji Mahakama Kuu ya Tanzania
Divisheni ya Ardhii

MHARIRI WA HABARI

Bw. Artemony Vincent

Mkuu wa Kitengo cha Habari, Elimu na
Mawasliano Mahakama ya Tanzania

WAJUMBE

Mhe. Charles Magesa

Naibu Msajili
Mahakama ya Rufani(T)

Bw. Benjamin Mlimbila

Mtendaji Mahakama Kuu ya Tanzania,
Kanda ya Kigoma

Bi. Lydia Churi

Afisa Habari Mkuu

Tume ya Utumishi wa Mahakama

Bi. Magreth Kinabo

Afisa Habari Mwandamizi
Mahakama ya Tanzania

Bi. Mary Gwera

Afisa Habari Mwandamizi
Mahakama ya Tanzania

Bw. Faustine Kapama

Afisa Habari
Mahakama ya Tanzania

MSANIFU JARIDA

Jeremia Lubango

Yaliyomo

HAKI Bulletin

JARIDA LA MAHAKAMA YA TANZANIA

RAIS AWAAPISHA MAJAJI WAPYA
MAHAKAMA YA RUFANI,
MAHAKAMA KUU

FAHAMU JAJI MARK
PETER KABELWA
KIMICHA

WANAWAKE NA
UONGOZI
MAHAKAMANI

JAJI MKUU
WA TANZANIA AWAAPISHA
MAHAKIMU WAPYA

MAHAKAMA YA RUFANI YAFANYA
KIKAO CHA MWAKA KUTATHMINI
UTENDAJI KAZI

JAJI MKUU AZINDUA
KITUO CHA MSAADA
WA KISHERIA

IMANI YA WANANCHI
KWA MAHAKAMA
YAONCEZEKA

MAHAKAMA YA MWANZO
ROBANDAINAVYOKUTANISHA
HAKI NA UTALII

JAJI KIONGOZI UGANDA
AFANYA ZIARA
MAHAKAMA YA TANZANIA

MABORESHO
MIUNDOMBINU
MAHAKAMA ZA MWANZO;
TULIKOTOKA, TULIPO,
TUNAKOKWENDA

MAHAKAMA YAWEKA MAZINGIRA
RAFIKI KWA WATU WENYE
MAHITAJI MAALUM

MCHANGO WA MAWAKILI
KATIKAI ONDOHSAJI WA MASHAURI
MAHAKAMANI

MAHAKAMA YA RUFANI
YAZIDI KUSOGEZA HUDUMA KWA
WANANCHI

29

MAHAKAMA INAYOTEMBEA
YAWAFIKIA WANUFAIKA
ZAIDI YA 45,000

HAKI YA MSHTAKIWA
KUWAKILISHWA, KUSIKILIZWA
MAHAKAMANI

WADAAWA
WASISITIZWA KUTUMIA HUDUMA ZA
KITUO CHA USULUHISHI

34

MAHAKAMA YA TANZANIA

MWENYEJI WA MKUTANO MKUU WA MWAKA WA JUKWAA
LA MAJAJI MKUU WA MASHARIKI NA KUSINI MWA AFRIKA (SEACJF).....

36

HABARI KATIKA PICH.....

38

RAIS AWAAPISHA MAJAJI WAPYA MAHAKAMA YA RUFANI, MAHAKAMA KUU

Na Mary Gwera na Magreth Kinabo, Mahakama

Majaji wa Mahakama ya Rufani na Mahakama kuu wapya wakila kiapo cha maadili mbele ya Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe.Dkt. Samia Suluhu Hassan (hayupo katika picha).

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan amewataka Majaji wapya wa Mahakama ya Rufani na Mahakama Kuu ya Tanzania kutoa haki kwa wananchi bila upendeleo.

Akizungumza na Majaji hao hivi karibuni baada ya kuwaapisha Ikulu jijini Dar es Salaam, Mhe. Dkt. Samia alisema wananchi wana matumaini na Mahakama, hivyo waende kuongeza imani ya chombo hicho.

"Nawaomba Majaji mlioteuliwa mkaongeze imani kwa wananchi, hakikisheni mnasimamia haki nendeni mkatoe haki kwa wananchi ili mwenye kupata haki apate haki yake anayostahili, msiende kupindisha sheria kwa kuchukua fedha za rushwa mkapindisha haki," alisema Rais Samia.

Kwa upande wake Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Juma amemshukuru Rais Samia kwa kuendelea kuongeza nguvu kazi katika Mhimili huo ambapo alisema uapisho wa Majaji hao umeongeza idadi yao na kuwa na jumla ya Majaji 30 wa Mahakama ya Rufani na 105 wa Mahakama Kuu ya Tanzania.

Majaji wa Mahakama ya Rufani walioapishwa ni aliyekuwa Jaji Mfawidhi wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Kanda ya Kigoma, Mhe. Lameck Michael Mlacha na Mhe. Paul Joel Ngwembe ambaye alikuwa Jaji Mfawidhi Mahakama Kuu ya Tanzania, Kanda ya Morogoro.

Wengine ni Mhe. Mustafa Kambona Ismail, aliyekuwa Jaji Mfawidhi wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Divisheni ya Makosa ya Rushwa na Uhujumu Uchumi na Mhe. Abdul-Hakim Ameir Issa aliyekuwa Jaji wa Mahakama Kuu Zanzibar.

Majaji wa Mahakama Kuu ya walioapishwa katika hafla hiyo ni Mhe. Wilbert Martin Chuma, aliyekuwa Msajili Mkuu Mahakama ya Tanzania, Mhe. Sharmillah Said Sarwatt, aliyekuwa Msajili Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Dkt. Evaristo Longopa, ambaye alikuwa Naibu Mwanasheria Mkuu wa Serikali.

Wengine ni Bi. Sarah Duncan Mwaipopo, aliyekuwa Naibu Wakili Mkuu wa Serikali, Mhe. Anold John Kirekiano,

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan akizungumza mara baada ya kuwaapisha Majaji wapya wa Mahakama ya Rufani na Mahakama Kuu ya Tanzania.

aliyekuwa Naibu Msajili Mwandomizi Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Dkt. Angelo Kataraiya Rumisha, aliyekuwa Naibu Msajili na Mkuu wa Kitengo cha Maboresho Mahakama ya Tanzania, Mhe. Said Rashid Ding'ohi, aliyekuwa Naibu Msajili Mwandomizi Mahakama Kuu, Divisheni ya Kazi, Mhe. Martha Mpaze, aliyekuwa Naibu Msajili Kituo Jumuishi cha Masuala ya Familia Temeke na Mhe. Ferdinand Hilali Kiwonde, aliyekuwa Naibu Msajili Mahakama Kuu.

Majaji wengine ni Bw. Ntuli Lutengano Mwakahesya, aliyekuwa Naibu Karani wa Baraza la Mawaziri, Ofisi ya Rais Ikulu, Dodoma, Bw. Griffin Venance Mwakapeje, aliyekuwa Katibu Mtendaji wa Tume ya Kurekebisha Sheria Wizara ya Katiba na Sheria Dodoma na Dkt. Dafina Daniel Ndumbaro, aliyekuwa Wakili wa Serikali Mwandamizi, Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali.

Kwenye orodha yupo pia Bw. Emmanuel Ludovick Kawishe, aliyekuwa Mkurugenzi wa Huduma za Kisheria Tume ya Taifa ya Uchaguzi na Bw. Abdallah Halfan Gonzi, aliyekuwa Mjumbe wa Baraza la Rufani za Kodi na Mhadhiri Msaidizi Chuo Kikuu cha Dar es Salaama.

Wengine ni Bw. Kamazima Kafananbo Idd, aliyekuwa Mhadhiri Msaidizi Chuo cha Usimamizi wa Fedha (IFM) na Bw. Frank Muyoba Mirindo, aliyekuwa Mhadhiri Chuo cha Uongozi wa Mahakama Lushoto (IJA).

Pia wapo Bw. Hussein Salum Mtembwa, aliyekuwa Wakili wa Kujitegemea na Mmiliki wa Kampuni ya Uwakili ya HM NOBLE Attorneys, Mtwara, Bi. Aisha Ally Sinde, aliyekuwa Wakili wa Kujitegemea Kampuni ya Uwakili BOWMANS Tanzania, Bi. Irene Daniel Musokwa, aliyekuwa Wakili wa Kujitegemea na Mshiriki katika Kampuni ya Uwakili ya FC Attorneys na Bi. Hadija Ally Kinyaka, aliyekuwa Wakili wa Kujitegemea Kampuni ya Uwakili Lawhill 'Co. & Advocates'.

MFAHAMU JAJI MARK PETER KABELWA KIMICHA

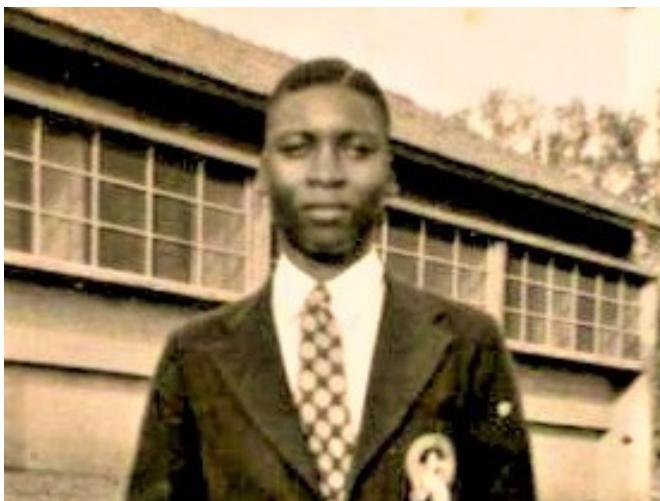
- Ni Mtanzania wa pili kuajiriwa kama Hakimu Mkazi
- Aliteuliwa Jaji Mahakama Kuu 1965
- Aliwahi kuwa Mkuu wa Wilaya ya Geita klabla ya kuajiriwa mahakamani
- Kaimu Jaji Mkuu wa Zanzibar mwaka 1966-1969

KUZALIWA

Jaji wa Mahakama Kuu, Mhe. Mark Peter Kabelwa Kimicha alizaliwa tarehe 26 Juni, 1924 katika Wilaya ya Handeni mkoani Tanga katika familia ya Mwalimu Petro Kimicha.

ELIMU

Alianza Shule ya Msingi Mandera iliyopo katika Wilaya ya Handeni kuanzia mwaka 1932 hadi 1935 ambapo alisoma kuanzia darasa la kwanza mpaka la nne. Baada ya hapo alijiunga na Shule ya Kati ya Mt. Paul Kideleko iliyopo katika Wilaya hiyo kuanzia mwaka 1936 hadi 1940 kwa masomo ya darasa la tano mpaka la nane. Alijiunga na Shule ya Sekondari Minaki mwaka 1941 hadi 1944.

Jaji Kimicha akiwa Chuo Kikuu Makerere
Mwaka 1948.

KUJIUNGA NA CHUO KIKUU CHA MAKERERE

Mhe. Kimicha alijiunga na Chuo Kikuu cha Makerere kuanzia mwaka 1945 na kumaliza mwaka 1948 na kuhitimu masomo ya ualimu (Art Course in Education). Aidha, mwaka 1951 alifanya mtihani wa "London Matriculation" na kufaulu.

AJIRA SERIKALINI

Baada ya kurudi Tanganyika aliajiriwa na Serikali ya kikoloni mwaka 1949 kama Afisa Kazi na Utawala (Labour and Admistrative Officer) na kupangiwa kufanya kazi hiyo wilayani Kongwa Mkoa wa Dodoma.

Mwaka 1955 aliteuliwa kuwa **Assistant District Officer** na alifanya kazi katika Wilaya ya Kiomboi na mwaka 1959 akateuliwa kuwa **Acting District Officer** na alifanya kazi katika Wilaya ya Singida. Kutokana na uchapakazi wake, mwaka 1960 alipandishwa cheo na kuwa **District Officer** wa Mzizima- Dar es Salaam.

Aliyekuwa Afisa Tawala Mfawidhi (Admistrative Officer incharge) wa Dar-es Salaam, alimwelezea Mhe. Kimicha kama mtumishi aliyekuwa mchapakazi na mwenye maono, aliyekuwa anashughulikia changamoto za wanchi kwa umahiri. "Kimicha ni mtumishi ambaye ameiva na anastahili kupewa uongozi wa Wilaya," Kiongozi huyo alipendekezo. Kufuatia mapendekezo hayo, Mhe. Kimicha aliteuliwa kuwa Mkuu wa Wilaya ya Geita mwaka 1961.

KUSOMA SHERIA

Mwaka 1962 alijiunga na Chuo cha Lincoln Inn kilichopo London nchini Uingereza kwa ajili ya kusoma sheria na mnamo Machi 1964 alimaliza masomo yake na kurejea nchini.

Jaji kimicha akiwa katika Chuo Kikuu Lincoln
Mwaka 1964.

AJIRA MAHAKAMANI

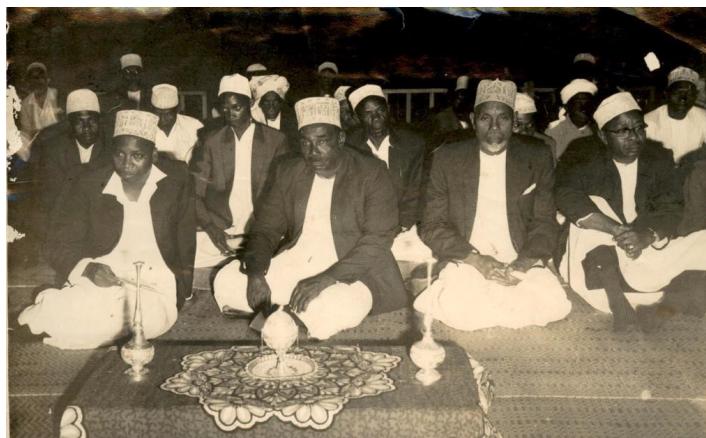
Mhe. Kimicha aliajiriwa katika nafasi ya Hakimu Mkazi tarehe 17 Aprili, 1964 akiwa ni Mtanzania wa pili kuajiriwa katika nafasi hiyo baada ya aliyekuwa Jaji Mkuu wa kwanza Mtanzania, Mhe. Augustine Saidi. Alipangiwa kufanya kazi katika Mahakama ya Wilaya Dar es Salaam.

KUTEULIWA KUWA JAJI MAHAKAMA KUU

Mhe. Kimicha aliteuliwa kuwa "Associate Judge" wa Mahakama Kuu Julai 1964, akiwa na jukumu la kusikiliza rufaa za mashauri yaliyotoka Mahakama za Mwanzo, akiwa pia ni Mtanzania wa pili kuteuliwa katika nafasi hiyo. Cheo cha "Associate Judge" kilifutwa baada ya muda mfupi na mnamo mwaka 1965 akiwa pamoja na Mhe. Augustine Saidi wakateuliwa kuwa Majaji wa kwanza Watanzania katika Mahakama Kuu.

KUTEULIWA KUWA KAIMU JAJI MKUU ZANZIBAR

Mnamo mwaka 1966 aliteuliwa kuwa Kaimu Jaji Mkuu wa Zanzibar, akichukua nafasi ya Mhe. Augustine Saidi aliyekuwa akikaimu nafasi hiyo. Alidumu katika nafasi hiyo kwa muda wa miaka mitatu mpaka mwaka 1969.

Jaji kimicha (Kulia kwa Rais Karume) akiwa na Rais wa Kwanza wa Zanzibar Sheikh Abeid Aman Karume (Katikati).

FAMILIA

Mhe. Kimicha alifunga ndoa na Bi. Pauline Masala, ambaye kwa sasa ni marehemu na walijaliwa kupata watoto saba (7), ambao kwa sasa wamebaki watano (5). Mmoja wa watoto hao anayeitwa Paul Kimicha aliajiriwa na Mahakama na alifanya kazi katika vituo mbalimbali hadi alipostaa-fu mwaka 2017, akiwa kama Hakimu Mkazi katika Mahakama ya Wilaya Bagamoyo.

KUTEULIWA KUWA MWENYEKITI WA TUME YA KUDUMU YA UCHUNGUZI

Aliyekuwa Rais wa kwanza wa Tanzania, Mwalimu Julius Kambarage Nyerere, mnamo tarehe 11 Julai, 1970 alimteua Mhe. Kimicha kuwa Mwenyeiki wa iliyokuwa Tume ya Kudumu ya Uchunguzi. Alidumu katika nafasi hiyo hadi mwaka 1972 aliporudi Mahakama Kuu kuendelea na majukumu yake ya ujaji.

KUSTAAFU

Mhe. Kimicha alistaafu tarehe 25 Juni, 1981 akiwa na umri wa miaka 57. Kwa wakati huo umri wa kustaafu ulikuwa ni miaka 55, lakini aliyekuwa Rais wa Tanzania wakati huo, Mwalimu Nyerere alimuongezea miaka miwili kuanzia tarehe 26 Juni, 1979.

KUFARIKI

Mhe. Kimicha alifariki tarehe 18 Aprili, 2008 akiwa na umri wa miaka 84 nyumbani kwake Mbagala Sabasaba jijini Dar es Salaam na kuzikwa katika Kijiji za Zavuza kilichopopo katika Wilaya ya Handeni, Mkoa wa Tanga.

KUMBUKUMBU

Katika kuenzi mchango wake, tarehe 8 Novemba, 2005, Rais wa Jamhuri ya Muungano alimpattia Tuzo (EX GRATIA) kwa utumishi wake uliotukuka kwa Taifa.

Jaji Kimicha akisalimiana na Rais wa kwanza wa Ethiopia Haile Selassie (kushoto), Nyuma ya Rais Selassien ni Rais wa zamani wa Somalia, Mhe, Siad Bare.

HABARI KATIKA PICHA JAJI KIMICHA

Jaji Kimicha akipokea Salaam Kutoka Jeshi la Polisi kabla ya kuanza Vikao vya Mahakama Morogoro.

Jaji Kimicha akikagua Gwalide akiwa Kaimu Jaji Mkuu Zanzibar.

HABARI KATIKA PICHA JAJI KIMICHA

Jaji Kimicha aliyeshika karatasi akiwa na Rais wa Kwanza Mstaafu, Hayati Mwalimu Julius Kambarage Nyerere (katikati).

Jaji Kimicha (wa pili kushoto) akiwa katika picha ya pamoja na Rais wa Kwanza Mstaafu, Hayati Mwalimu Julius Kambarage Nyerere (katikati).

WANAWAKE NA UONGOZI MAHAKAMANI

- **Jaji Manning mwanamke wa kwanza kuwa Jaji Mahakama Kuu**
- **Jaji Munuo mwanamke wa kwanza kuwa Hakimu Mkazi,**
- Jaji Mahakama ya Rufani**
- **Jaji Kileo mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mahakama Kuu**
- **Jaji Wambura mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mahakama ya Rufani**
- **Jaji Mteule mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mkuu**

Na Magreth Kinabo - Mahakama na Sade Soka (UDSM)

Mhe. Julie Manning.

Siku zote uongozi imara wa Taasisi yoyote hautege-me i rangi, umri, kabile wala jinsia. Mahakama ya Tanzania katika historia yake kumewepo na mafaniko makubwa ambapo baadhi ya nafasi huongozwa na wanawake katika nyakati tofauti na hivyo kuchangia maendeleo yaliyopo hivi sasa.

Hali hii inajionesha kuitia wanawake ambao walianza kushika nafasi mbalimbali ikiwemo Jaji Mahakama ya Rufani, Jaji Mahakama Kuu, Msajili Mkuu, Msajili Mahakama ya Rufani, Msajili Mahakama Kuu na Hakimu Mkazi na kusimamia vema majukumu yao bila kutetereka. Miongoni mwa Viongozi hao wanawake ni Jaji Julie Manning, Jaji Eusebia Munuo, Jaji Engera Kileo, Jaji Sophia Wambura, na Jaji Katarina Mteule.

Jaji Julie Manning mwanamke wa kwanza kuwa Jaji Mahakama Kuu

Pamoja na kustaifu, Mhe. Julie Manning hawesi kusa-haulika katika historia ya Mahakama ya Tanzania na Nchi kwa ujumla kwa kuwa mwanamke wa kwanza kwa Tanzania kuteuliwa na Mwalimu Julius Kambarage Nyerere kuwa Jaji wa Mahakama Kuu mwaka 1973.

Uteuzi wa Jaji Manning ilitokana na uhodari katika masomo na uzoefu aliokuwa nao Serikalini. Alikuwa mwanamke wa kwanza kupata Shahada ya Sheria nchini mwaka 1963.

Katika historia yake baada ya kuhitimu, Mhe. Manning aliajiriwa na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu (Attorney General's Chambers) Dar es Salaam, kama Mwandishi wa Sheria (Draftsperson) na alipelekwa Uingereza chini ya Sekretarieti ya Jumuiya ya Madola (Commonwealth Secretariat) kuijendeleza katika ujuzi wa kazi hiyo.

Mwaka 1975, aliteuliwa kuwa Waziri wa Katiba na Sheria, hivyo kuhitimisha safari yake ya kuhudumu kama Jaji mahakamani.

Mhe. Manning alizaliwa tarehe 24 Januari, 1939 mkoani Morogoro.

Jaji Eusebia Munuo mwanamke wa kwanza kuwa Hakimu Mkazi, Jaji Mahakama ya Rufani

Mhe. Eusebia Munuo.

Jaji Mstaafu wa Mahakama ya Rufani ya Tanzania, Mhe. Eusebia Munuo aliajiriwa mwaka 1970 kama Hakimu Mkazi. Kabla ya hapo, hapakuwa na Hakimu yoyote mwanamke, hivyo kuweka historia ya kuwa mwanamke wa kwanza kushika wadhifa huo.

Mhe. Munuo alihudumu katika nafasi mbalimbali za kima-hakama na mwaka 1987 akateuliwa kuwa Jaji wa Mahaka-ma Kuu, akiwa ni mwanamke wa pili kushika nafasi hiyo.

Mwaka 2002, Mhe. Munuo aliteuliwa kuwa Jaji wa Mahakama ya Rufani na kuweka historia ya kuwa mwana-mke wa kwanza kushika wadhifa huo.

Jaji Munuo aliteuliwa kuwa Rais wa Chama cha Majaji Wanawake Duniani mwaka 2012, akiwa ni Mtanzania wa kwanza kushika nafasi hiyo.

Mhe. Munuo ambaye alizaliwa tarehe 1 Septemba, 1946 katika Kijiji cha Njari kilichopo Uru Mkoa wa Kilimanjaro alistaafu rasmi katika utumishi wa umma Septemba 2012.

Jaji Engera Kileo mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mahakama Kuu

Mhe. Engera Kileo.

Jaji Mstaafu wa Mahakama ya Rufani Tanzania, Mhe. Engera Kileo ni mwanamke wa kwanza kuteuliwa kuwa Msajili wa Mahakama Kuu ya Tanzania mwaka 1993.

Kabla ya hapo, Mhe. Kileo aliajiriwa mwaka 1976 kama Hakimu Mkazi. Alipitia katika nafasi mbalimbali, ikiwemo Msajili wa Wilaya kabla ya kuteuliwa katika nafasi ya Msajili Mahakama Kuu.

Baadaye, Jaji Kileo aliteuliwa kuwa Jaji wa Mahakama Kuu mwaka 1997. Yeye ndiyo Jaji Mfawidhi wa kwanza Mahaka-ma Kuu Divisheni ya Ardhi ilipoanzishwa mwaka 2001. Mwaka 2006 aliteuliwa kuwa Jaji wa Mahakama ya Rufani.

Mhe. Kileo ambaye alizaliwa tarehe 7 Septemba, 1951 katika Wilaya ya Siha Mkoa wa Kilimanjaro alistaafu rasmi katika utumishi wa umma tarehe 7 Septemba 2016.

Jaji Sophia Wambura mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mahakama ya Rufani

Mwanamke mwagine ambaye ni kielelezo cha uongozi mahakamani ni Mhe. Sophia Wambura. Mwaka 2007, aliteuliwa kuwa Msajili wa Mahakama ya Rufani na kuweka historia ya kuwa mwanamke wa kwanza kushika nafasi hiyo.

Mhe. Wambura aliajiriwa kama Hakimu Mkazi mwaka 1985. Nafasi nyingine za uongozi alizowahi kushika ni Hakimu Mkazi Mfawidhi wa Wilaya, Msajili wa Wilaya, Naibu Msajili Mwandamizi wa Mahakama ya Rufani Tanzania.

Aliteuliwa kuwa Jaji wa Mahakama Kuu mwaka 2008.

Mhe. Wambura ambaye alizaliwa tarehe 01 Oktoba, 1960 Bukoba Mkoa wa Kagera alistaafu rasmi katika utumishi wa umma tarehe 01 Oktoba 2020.

Mhe. Sophia Wambura.

Jaji Katarina Mteule mwanamke wa kwanza kuwa Msajili Mkuu

Mhe. Katarina Revocati Mteule.

Jaji Revokati Mteule aliteuliwa kuwa Msajili Mkuu wa Mahakama ya Tanzania mwaka 2015 akiwa mwanamke wa kwanza kuweka historia kushika wadhifa huo.

Kabla ya hapo, Mhe. Mteule aliwahi kuwa Msajili wa Mahakama ya Rufani, Naibu Msajili na Hakimu Mkazi Mfawidhi. Aliajiriwa na Mahakama kama Hakimu Mkazi mwaka 2001.

Baada ya kuhudumu kama Msajili Mkuu, aliteuliwa kuwa Katibu Tawala Mkoa wa Njombe na baadaye kuteuliwa kuwa Jaji Mahakama Kuu Mei 2021.

Mhe. Mteule ambaye alizaliwa mwaka 1974 katika Kijiji cha Mengeni Kitasha Wilaya ya Rombo Mkoa wa Kilimanjaro. Kwa sasa ni Jaji Mfawidhi Mahakama Kuu Kanda ya Tanga.

JAJI MKUU WA TANZANIA AWAAPISHA MAHAKIMU WAPYA

- Awataka kuzingatia sifa zilizosababisha kuwa Mahakimu
- Msajili Mkuu naye awahimiza kuzingatia haki

Na Faustine Kapama – Mahakama.

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma akimwaapisha mmoja wa Mahakimu Wakazi wapya.

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma hivi karibuni aliwaapisha Mahakimu Wakazi wapya 38 ambao wataanzia Mahakama za Mwanzo na kuwataka kuwa huru, kuvumilia na kujiepusha na upendeleo wowote ili kutekeleza kikamilifu jukumu la utoaji haki kwa wananchi.

Akizungumza katika hafla ya uapisho iliyofanyika katika ukumbi wa Mahakama Kuu jijini Dar es Salaam, Mhe. Prof. Juma aliwakumbusha Mahakimu hao umuhimu walionao katika jamii kwa kuwa ndiyo wanaoshughulikia asilimia 70 ya mashauri yote yanayosajiliwa katika ngazi mbalimbali za Mahakama.

Aliwahimiza kuendeleza sifa zilizosababisha kupata nafasi ya kuhudumu katika nafasi ya Hakimu Mkazi, ikiwemo uhuru wa Hakimu unaomaanisha kutokuwa na uegemezi katika kuendesha mashauri na kutoa uamuzi.

Jaji Mkuu alisema maneno yaliyopo katika kiapo chao kwamba watatekeleza majukumu yao kwa mujibu wa Katiba na Sheria, bila uwoga, upendeleo, chuki wala huba yanawakumbusha uhuru mkubwa ambao Sheria na Katiba imewapa.

"Kupitia maneno haya, mmeahidi mtafanya uamuzi kwa mujibu wa sheria bila kujali matakwa binafsi. Unaweza kuwa na mawazo yako kwamba huyo aliyeko mbele yako anastahili kuadhibiwa, lakini kama ushahidi hausemi

hivyo unatakiwa usifuate nafsi yako, fuata sheria na ushahidi unavyosema," alieleza.

Mhe. Prof. Juma aliwaeleza Mahakimu hao kuwa upendeleo ni moja ya dhambi kubwa ya kisheria kama ikifanyika. Aliwahimiza kutokuwa na upendeleo ambao unaweza kusababisha kupoteza uhuru waliopewa na Sheria.

Kadhalika, Jaji Mkuu aliwahimiza Mahakimu hao kuwa na uvumilivu, subira na hasa wanaposikiliza ushahidi unaoghubikwa na mabishano kutoka pande zinazohusika, kwa kuwa wananchi wanaofika mahakamani hawana uelewa wa sheria.

Baada ya uapisho, Mahakimu walielekea katika Chuo cha Uongozi wa Mahakama Lushoto (IJA) kupata mafunzo ya kuwajengea uwezo katika maeneo mbalimbali ya kimahakama. Mafunzo hayo yalifunguliwa na Msajili Mkuu wa Mahakama ya Tanzania, Mhe. Wilbert Chuma.

Akizungumza wakati anafungua mafunzo hayo, Mhe. Chuma aliwaagiza Mahakimu kuzingatia haki za binadamu na maisha ya watu wanapotekeleza majukumu yao ya kikatiba kama ilivyoainishwa chini ya Ibara ya 107A (2).

"Wajibu huu hauhitaji ujuzi wa sheria pekee bali pia dhamira isiyoyumba ya kuheshimu utawala wa sheria na kulinda haki za watu wote wanaokuja mbele yako,"

Msajili Mkuu aliwaambia Mahakimu hao.

JAJI MKUU

AZINDUA KITUO CHA MSAADA WA KISHERIA

Ahimiza matumizi ya teknolojia katika utoaji huduma

Na Faustine Kapama-Mahakama

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma akisisitiza jambo kabla ya kuzindua Kituo cha Msaada wa Sheria katika Chuo Kikuu Kishiriki Tumaini Dar es Salaam.

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma hivi karibuni alizindua Kituo cha Msaada wa Kisheria Chuo Kikuu Kishiriki Tumaini Dar es Salaam (TUDARCO) ikiwa ni jitihada za kuunga mkono kampeni ya Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan inayolenga kuimarisha mfumo wa utoaji haki nchini.

Akizungumza wakati akizindua Kituo hicho, Mhe. Prof. Juma aliwahimiza Wanafunzi wa Sheria kutumia teknolojia ya kisasa katika kuwashudumia wananchi wanapotoa msaada wa kisheria.

Jaji Mkuu alisema kuwa matumizi ya teknolojia katika utoaji wa huduma za msaada wa sheria yanawasaidia Wanafunzi kujijengea uwezo na ujuzi wa kutumia teknolojia za kisasa katika shughuli za kisheria siyo kwa sasa pekee bali pia baada ya kuhitimu Shahada ya Sheria.

Aliwakumbusha Wanafunzi wa Shahada ya Sheria kuwa Kituo cha Msaada wa Sheria ni darasa, sio tu la kuwaweza kuangalia misuguano katika maisha ya kila siku, bali pia kujifunza matumizi ya teknolojia, sheria na taratibu za kimahakama kutatua migogoro ya wananchi.

Jaji Mkuu alisisitiza Kituo cha Msaada wa Sheria kutumia teknolojia ya kisasa ili kuwasaidia wananchi wasio na uwezo kutayarisha nyaraka za kusajili mashauri mahakamani.

Aliushauri uongozi wa Chuo hicho kutafuta teknolojia itakayosaidia kuongeza wigo wa huduma za kisheria, huku njia zitakazotumika kutoa huduma katika Kituo hicho kutokuegemea kutoa ushauri kwa kukutana na wananchi uso uso pekee.

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma (katikati) akikata utepe kuashiria uzinduzi wa Kituo cha Msaada wa Sheria katika Chuo Kikuu Kishiriki Tumani Dar es Salaam.

Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi Chuo Kikuu Kishiriki Tumaini Dar es Salaam, ambaye pia ni Mkuu wa Kanisa la Kiinjili la Kilutheri Tanzania, Askofu, Dkt. Alex Malasusa akizungumza katika hafla ya uzinduzi wa Kituo hicho.

“Teknolojia iwasaidie kuwasikiliza na kutoa huduma kwa wananchi walio mbali ili nao wapate huduma za ushauri wakiwa huko walipo, kwa wakati wowote na waweze kuuliza na kujibiwa maswali kupitia teknolojia,” alisitiza.

Jaji Mkuu alitumia jukwaa hilo kuwashauri Wanafunzi wanaohitimu Shahada ya Sheria kubadilika na kujitafutia maarifa mapya na ujuzi ili kujiongezea sifa za ziada za kuajirika kiushindani katika soko la ajira ndani na nje ya Tanzania.

Alisema matayarisho ya Wanafunzi wa Shahada ya Sheria ya kuwa wataalamu wa sheria na kushindana katika soko la ajira baada ya kuhitimu yaanzie katika Chuo kwa juhudzi zao binafsi za kutambua mabadiliko makubwa ya teknologia yanayotokea kila siku.

Hafla ya uzinduzi wa Kituo hicho ilihudhuriwa pia na Katibu Mkuu wa Wizara ya Katiba na Sheria, Bi. Mary Makondo. Katika hotuba yake, Bi. Makondo alihimiza ushirikiano kutekeleza ‘Mama Samia Legal Aid Campaign’ katika Mikoa yote nchini ili kuunga mkono jitihada za Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Alisema uwepo wa Vituo vingi vya msaada wa sheria ni faraja kwani Serikali ilitunga Sheria ya Msaada wa Kisheria kwa lengo la kuhakikisha kila Mtanzania hapotezi haki yake kwa kutokuwa na uwezo wa kugharamia huduma ya sheria.

“Niliposema (Kituo hiki) ni faraja kwetu nilikuwa na maana kuwa vituo vya aina hii tunavihitaji vingi ili kuendeleza kutoa msaada wa sheria na kuwawakilisha Watanzania wengi wasio na uwezo katika vyombo vya utoaji haki (Mahakama na Mabaraza)...

“... kwa Mikoa mitatu tuliyopita tumebaini Watanzania wengi wanahitaji huduma hii adhimu. Nichukue nafasi hii kusihii Kituo hiki cha Msaada wa Sheria ambacho tumekisajili wizarani kuongeza wigo wa utoaji huduma vijijini,” alisema.

Kwa upande wake, Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi TUDARCO, Baba Askofu, Dkt. Alex Malasusa alieleza kuwa, uanzishwaji wa Kituo hicho unaenda sambamba na Mpango Mkakati wa Chuo wa miaka mitano (2020-2025) katika kutoa huduma mbalimbali kwa Watanzania.

Askofu Malasusa, ambaye kwa sasa ni Mkuu wa Kanisa la Kiinjili la Kilutheri alitoa wito kwa wananchi wa Mkoa wa Dar es Salaam, hasa maeneo yanayokizunguka Chuo kutumia fursa hiyo kupata huduma na kutatua chagamoto za kisheria zinazowakabili.

Naye Mkuu wa Chuo, Prof. Burton Mwamila alieleza kuwa uwepo wa Kituo cha Msaada wa Sheria chuoni utatoa fursa kwa wananchi kunufaika na uwekezaji mkubwa wa rasilimali watu uliopo. Aliiomba jamii kutumia watalaan waliopo katika Kituo hicho kupata msaada wa kisheria.

MAHAKAMA YA RUFANI YAFANYA KIKAO CHA MWAKA KUTATHMINI UTENDAJI KAZI

Na Faustine Kapama-Mahakama, Morogoro

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma.

Mahakama ya Rufani ya Tanzania hivi karibuni ilifanya Mkutano wa Mwaka kupokea na kujadili mambo mbalimbali ya kiutendaji, ikiwemo taarifa ya hali ya mashauri kwa kipindi cha Januari hadi Desemba, 2022, ambayo imeonesha mafanikio makubwa yaliyopatikana katika dhima nzima ya utoaji haki nchini.

Mkutano huo ambao ulifunguliwa na Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma ulihudhuriwa na wajumbe mbalimbali, wakiwemo Majaji wote wa Mahakama ya Rufani, Msajili wa Mahakama ya Rufani, Naibu Wasajili na sehemu ya watumishi wa Mahakama hiyo, baadhi ya Wakurugenzi na Wakuu wa Idara pamoja na wageni wengine waalikwa.

Akizungumza wakati anafungua Mkutano huo, Jaji Mkuu aliwapongeza Majaji na watumishi wa Mahakama ya Rufani kwa kutimiza wajibu wao wa kikatiba wa utoaji haki kwa weledi, ufanisi na mafanikio makubwa kuititia vikao vya Mahakama hiyo.

“Kwa mujibu wa taarifa ya mwaka 2022, Mahakama ya Rufani ilimaliza jumla ya mashauri 1,890 ambayo ni mengi zaidi ya yale yaliyomalizika mwaka 2021 yaliyokuwa 1,367. Taarifa hizi zinaonesha kuwa haturudi nyuma, hivyo tunastahili pongezi kwa jitihada za kila mmoja katika kufikia mafanikio haya,” alisema.

Taarifa ya Msajili wa Mahakama ya Rufani, Mhe. Sylvester Kainda iliyowasilishwa katika Mkutano huo inaonesha kuwa kasi ya kumalizika kwa mashauri (clearance rate) katika Mahakama ya Rufani imepanda kutoka asilimia 73 kwa mwaka 2021 hadi kufikia asilimia 93 kwa mwaka 2022.

“Kwa kipindi cha mwezi Januari hadi Desemba 2022 Mahakama ya Rufani ilikuwa na uwezo wa kumaliza asilimia 93 ya mashauri yanayosajiliwa. Katika kipindi cha mwaka 2021, kiwango cha kumaliza mashauri kilikuwa asilimia 73, hivyo kasi ya kumaliza mashauri imepanda kwa asilimia 20,” inaeleza sehemu ya taarifa hiyo.

Mhe. Kainda anafafanua katika taarifa yake kwamba, Mahakama ya Rufani ilianza mwaka mpya wa 2022 ikiwa na jumla ya mashauri 5,054 ambayo yalibaki kufikia Desemba 2021. Anasema kuwa Januari hadi Desemba 2022, Mahakama hiyo ilisajili mashauri 2,040 na kati ya hayo 629, sawa na asilimia 31 ya mashauri yote ni ya jinai na 1,411, sawa na asilimia 69 ni ya madai.

Taarifa hiyo inaonesha mashauri yaliyosikilizwa Januari hadi Desemba 2022 yalikuwa 1,890 yanayojumuisha 651 ambayo ni ya jinai na mengine 1,239 ya madai. Mhe. Kainda anaeleza pia kuwa katika kipindi tajwa, maombi 113 ya upande mmoja ya zolio la utekelezaji yalisikilizwa na kutolewa uamuzi na kati ya hayo mashauri mawili kutoka Kanda za Shinyanga na Tabora yalisikilizwa kwa njia ya mtandao.

"Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2022, jumla ya mashauri 1,890 yalisikilizwa, ikiwa ni ongezeko la mashauri 523 kutoka mashauri 1,367 yaliyosikilizwa mwaka 2021. Hadi Desemba 2022, kulikuwa na mashauri 5,204 yaliyobaki na kati ya hayo, 1,990 ni ya jinai na 3,214 ni ya madai," Mhe. Kainda anaeleza.

Aidha, Msajili wa Mahakama ya Rufani anabainisha kuwa kwa mujibu wa Kalenda ya Mahakama ya Rufani ya mwaka 2022, vikao 34 vilipangwa kufanyika katika Kanda 15 ambazo ni Dar es Salaam, Mbeya, Arusha, Mwanza, Iringa, Tabora, Mtwara, Dodoma, Shinyanga, Tanga, Musoma, Kigoma, Bukoba, Zanzibar na Moshi.

"Vikao vyote vilifanyika kwa asilimia 100. Kipindi cha Januari hadi Desemba, 2022, mashauri 2,128 yalipangwa kusikilizwa. Kati ya hayo, 1,890 yalisikilizwa na kuamuliwa, sawa na asilimia 89 ya mashauri yote. Aidha, mashauri 238 yaliahirishwa kutokana na sababu mbalimbali," anaeleza katika taarifa yake.

Mhe. Kainda ametaja mafanikio kadhaa yaliyopatikana katika kipindi husika, ikiwemo kuendelea kupungua kwa mashauri ya mlundikano kutoka 707, sawa na asilimia 14 kwa Desemba 2021 mpaka mashauri 254, sawa na asilimia tano kwa Desemba 2022 na kuongezeka kwa kiwango cha kumalizika kwa mashauri (clearance rate) kutoka asilimia 73 Desemba 2021 hadi kufikia asilimia 93 Desemba 2022.

Kadhalika, mzigo wa mashauri kwa jopo (workload) ume-pungua kutoka mashauri 917 kwa jopo Desemba 2021 mpaka kufikia mashauri 887 Desemba 2022.

Majaji wa Mahakama ya Rufani ya Tanzania waliohudhuria Mkutano wa Mwaka 2023.

IMANI YA WANANCHI KWA MAHAKAMA YAONGEZeka

- Utafiti wa REPOA wabainisha hayo
- Msajili Mkoo atoa siri ya mafanikio

Na Faustine Kapama – Mahakama.

Msajili Mkoo wa Mahakama ya Tanzania, Mhe. Wilbert Chuma (kushoto) akipokea taarifa ya utafiti kutoka kwa Mkurugenzi wa Taasisi ya Utafiti wa Maendeleo ya Jamii na Uchumi (REPOA), Dkt. Donald Mmari.

Taasisi ya Utafiti wa Maendeleo ya Jamii na Uchumi (REPOA) hivi karibuni iliwasilisha mahakamani taarifa ya utafiti iliyofanya kuhusu watumiaji wa huduma za kimahakama na kudhihirisha kupanda kwa kiwango cha imani ya wananchi kwa Mahakama katika maeneo mbalimbali ya utoaji wa haki.

Taarifa hiyo inaonesha imani ya wananchi kwa Mhimili wa Mahakama imeongezeka kutoka asilimia 78 mwaka 2019 hadi asilimia 88 mwaka 2023.

Kutokana na taarifa hii, kiwango cha kuridhika kwa watumiaji wa huduma zinazotolewa na Mahakama ya Tanzania kimepanda kwa asilimia 10.

Mkurugenzi Mtendaji wa REPOA, Dkt. Donald Mmari na Mkurugenzi wa Utafiti na Mafunzo, Dkt. Lucas Katera walikabidhi taarifa ya utafiti huo kwa Msajili Mkoo wa Mahakama ya Tanzania, Mhe. Wilbert Chuma,

ambaye kwa sasa ni Jaji wa Mahakama Kuu ya Tanzania, kwenye hafla fupi iliyofanyika katika Kituo Jumuishi cha Masuala ya Familia Temeke hivi karibuni.

Taarifa hii inaonesha wakati wa utafiti walihojiwa wadau wa Mahakama na wananchi kwa ujumla pamoja na watumishi wa Mahakama katika ngazi mbalimbali kuanzia Mahakama za Mwanzo mpaka Mahakama ya Rufani.

Utafiti huo unaonesha kwamba wanaume ndiyo wenye mashauri mengi mahakamani kwa asilimia 69, wakati wanawake ni asilimia 31. Aidha, utafiti unaonesha wananchi wengi wanajua ni kwa nini wanakwenda mahakamani kwa ajili ya kupata haki zao na wanaridhishwa na huduma zinazotolewa.

Taarifa inaonesha pia kuwa kiwango cha wananchi kuridhika na ubora wa huduma zinazotolewa kimeongezeka kufikia asilimia 62, ikilinganishwa na asilimia 55 kwa mwaka 2019.

Mkurugenzi wa Utafiti na Mafunzo wa Taasisi ya Utafiti wa Maendeleo ya Jamii na Uchumi (REPOA), Dkt. Lucas Katera akielezea utafiti waliofanya kuhusu Mahakama ya Tanzania.

Kadhalika, asilimia 94 ya wananchi wanaridhishwa na namna wanavyohudumiwa na watumishi wa Mahakama kwa mwaka 2023, ukilinganisha na asilimia 89 mwaka 2019, huku asilimia 92 wanaridhika na uwezo wa watumishi, ukilinganisha na asilimia 82 kwa mwaka 2019.

Kwa upande wa maadili ya watumishi wa Mahakama, taarifa inaonesha asilimia 92 ya wananchi wanaridhishwa, ikiwa ni ongezeko la asilimia 10 kulinganisha na utafiti uliopita wa mwaka 2019.

Utafiti pia unaonesha kiwango cha uharaka wa kupata huduma kwa wananchi kimeongezeka kufikia asilimia 74 kutoka asilimia 71 kama ilivyobainishwa kwenye utafiti wa 2019.

Kuhusu matarajio, asilimia 50 ya wananchi wameeleza kuwa walichokuta mahakamani kilikuwa zaidi ya kile walichotegemea. Hii ina maana kuwa, Wananchi walipenda mahakamani walikuta hali nzuri kuliko walivyokuwa wanadhani, ukilinganisha na mwaka 2019 ambapo matarajio yalikuwa asilimia 42.

Katika Mahakama za Watoto, utafiti unaonesha asilimia 67 ya wananchi wameridhishwa na usiri wa taarifa za mashauri yanayohusu watoto, ukilinganisha na asilimia 57 kwa mwaka 2019, huku asilimia 63 wakiridhishwa na usikilizwaji wa mashauri kwa wakati, kulinganisha na asilimia 52 mwaka 2019.

Baada ya kupokea taarifa hiyo, Mhe. Chuma alipata nafasi ya kutoa maoni yake kuhusu utafiti huo, ambapo anaeleza kwamba kupanda kwa kiwango cha kuridhika kwa watumiaji wa huduma za Mahakama ni matokeo ya maboresho makubwa yanayoendelea kufanywa na Mahakama ya Tanzania katika maeneo mbalimbali kwa kushirikiana na wadau.

"Kiwango hiki kinadhihirisha kuongezeka kwa uwajibikaji, weledi na uwazi katika maeneo mbalimbali ya utoaji huduma, ikiwemo upatikanaji wa nakala za hukumu kwa wakati kwa Mahakama ya Rufani na Mahakama Kuu, kupitia mfumo wa taarifa za sheria na maamuzi wa Mahakama ya Tanzania (TanzLII)," anasema.

Msajili Mkoo anabainisha kuwa Mahakama ya Tanzania inaendeshwa na dira yake ya utoaji haki sawa kwa wote na kwa wakati na ili kufikia dira hiyo imekuwa ikiendelea kufanya maboresho mbalimbali kwa lengo la kutoa huduma bora inayomlenga mwananchi.

Anaeleza maboresho yanayofanywa na Mahakama yanatekelezwa kupitia Mpango Mkakati wa Miaka Mitano Awamu ya Pili (2020/2021 – 2024/2025) na moja ya malengo ni kuongeza kiwango cha kuridhika kwa wananchi kuhusu huduma zinazotolewa na Mahakama.

Akielezea historia ya tafiti hizo, Mhe. Chuma anasema utafiti wa kwanza ulifanyika mwaka 2015 na kuonesha asilimia 61 ya watumiaji wa huduma za Mahakama waliridhika, huku ripoti hiyo ikiainisha baadhi ya maeneo yenye kuhitaji kufanyiwa kazi, ambapo Mahakama ilichukua hatua na kufanya maboresho katika maeneo husika.

Anaeleza kuwa mwaka 2019 ulifanyika utafiti mwingine ambapo matokeo yalionesha kuwa asilimia 78 ya wananchi waliridhika na huduma zitolewazo, huku ripoti hiyo ikiainisha maboresho mengi ambayo yalikuwa yamefanyika, ikiwemo matumizi ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA), hasa uendeshaji wa mashauri kwa njia ya kielektroniki na kuanzishwa kwa Mahakama Inayatembea (Mobile Court).

Msajili Mkoo anasema utafiti huo pia ulibaini maeneo ambayo yalihitaji maboresho kama vile miundombinu. Mahakama iliyafanya kazi maeneo yenye changamoto kwa kuchukua hatua mbalimbali, ikiwemo uimarishaji wa miundombinu ulioambatana na ujenzi wa Vituo Jumuishi Utoaji Haki sita (6).

"Hatua zingine ni kujenga Mahakama mpya za Wilaya na Mahakama za Mwanzo, kuanzisha Kituo cha Huduma kwa Mteja, kutoa elimu kwa umma, kuimarishe usimamizi na ukaguzi wa huduma za Mahakama kwa asilimia 98, kutoa nakala za hukumu bure, kupunguza mlundikano wa mashauri kutoka asilimia 11 hadi nne na kuajiri watumishi wapya," anaeleza.

Akizungumza katika hafla hiyo, Mtendaji Mkoo wa REPOA aliipongeza Mahakama kwa kufanya kazi changamoto zilizotolewa na wananchi na watumiaji wa huduma za kimahakama, hatua ambayo imesababisha mabadiliko makubwa katika huduma za kimahakama.

MAHAKAMA YA MWANZO ROBANDA INAVYOKUTANISHA HAKI NA UTALII

Ni Mahakama iliyo pembezoni mwa Hifadhi ya Serengeti

Na Mwandishi wetu – Mahakama.

**Mhe. Akinyi Mlowa Hakimu Mkazi Mfawidhi
Mahakama ya Mwanzo Robanda.**

Yamkini mtu anaweza kujuliza ni kwa namna gani Mahakama inaweza kukutanisha haki na utalii. Huu ni ukweli usiopingika kutokana na eneo na mazingira ambayo Mahakama ya Mwanzo Robanda ilipo.

Dhamira ya Mahakama ya Tanzania ni kuendelea kuhakikisha kuwa wananchi wa maeneo mbalimbali nchini wanafikiwa ili waweze kupata huduma ya haki.

Kwa hakika, dhamira ya Mhimili huu wa Dola ni dhahiri, ambayo inajidhihirisha kufuatia kujengwa kwa Mahakama mbalimbali nchini ikiwemo Mahakama ya Mwanzo Robanda iliyopo pembezoni mwa Hifadhi ya Taifa ya Serengeti mkoani Mara.

Hakimu Mkazi Mfawidhi Mahakama ya Mwanzo Robanda, Mhe. Akinyi Mlowa anaeleza kuwa Mahakama yake ipo katika Kitongoji cha Nyamara, Kijiji cha Robanda, Kata ya Ikoma, Tarafa ya Ikorongo wilayani Serengeti. Mahakama

hii ni moja ya Mahakama zenyé hadhi nzuri kwa muonekano wa jengo na iko umbali wa takribani kilomita 46 kutoka Makao Makuu ya Wilaya ya Serengeti yaliyoko mjini Mugumu.

Anaendelea kueleza kuwa Mahakama hii ipo umbali wa zaidi ya kilomita mbili (2) kutoka mjini (centre) ya Kijiji cha Robanda, huku pande zake zote zikiwa zimezungukwa na misitu mikubwa ambayo ina wanyamapori wa aina mbalimbali na nyoka wa aina tofauti tofauti, hii ni kutokana na uwepo wa majani mengi na miti ya asili katika eneo hili.

Mhe. Mlowa anabainisha kuwa nia ya kujengwa kwa Mahakama hii ilianzia takribani miaka zaidi ya 20 iliyopita, yaani mwanzoni mwa mwaka 2000, wananchi walipoona umuhimu wa kuwa na Mahakama katika eneo hili. Kupitia Uongozi wa Serikali ya Kijiji, wananchi walianza ujenzi kwa njia ya kujitolea kwa kutoa michango yao, ikiwemo fedha taslimu, mifugo na hata nguvu kazi katika kujenga jengo la Mahakama hadi kukamilisha boma.

"Kutokana na hali hiyo, Mahakama ya Tanzania ilichukua jukumu la kuikamilisha katika ubora wa kiwango cha juu. Kiu kubwa ya wananchi kupata huduma ya haki katika eneo hili ilitokana na adha ya wao kusafiri umbali mrefu kufuata huduma za Mahakama mjini Mugumu.

".... hali hiyo ilipata ufumbuzi tarehe 09 Mei, 2008 wakati Mahakama hii ilipozinduliwa rasmi na aliyekuwa Jaji Mkuu wa Tanzania kwa wakati huo, Marehemu Augustino Ramadhani. Ilanza kufanya kazi ikiwa na watumishi wawili ambaao ni Hakimu Mkazi na mwingine ni Mlinzi," anasema.

Hakimu Mfawidhi anafafanua kuwa kutokana na Mahakama ya Mwanzo Robanda kuwa pembezoni mwa Hifadhi ya Taifa ya Serengeti, sio jambo la kushangaza kukuta wanyama kama tembo, pundamilia na wengine wakifika maeneo ya Mahakama kwa ajili ya kuvunja miti na kula mimea ya katani ambacho ni chakula wanachokipenda.

Aidha, anaeleza pia ni kawaida kukuta nyani wamekaa kwenye mabenchi ya Mahakama, utafikiri na wao wana-kuja kusikiliza mashauri au kupata huduma za Mahakama. Nyani hao pia hupenda sana kuingia vyooni na bafuni, na mara nyingine pale wanapoijiona kupitia vioo vilivypo ukutani, huvinu.

Mhe. Mlowa anabainisha pia kuwa mwezi Aprili kila mwaka, kutokana na historia ya mabadiliko ya mzunguko wa msimu na tabia za wanyamapori, wanyama wengi hutoka maeneo ya Ngorongoro na kuja katika eneo la Mahakama na kuyafanya kama makazi yao, hii ni kutokana na wingi wa malisho kwenye eneo linalozunguka Mahakama, kwani lina majani mengi na tulivu lisilokuwa na kelele, jambo ambalo huwa ni kivutio kikubwa kwao.

Anaeleza kuwa wanyama wakali kama chui hufika katika eneo la Mahakama na kupanda juu ya miti kuvizia mbuzi na wanyama wengine wanaofugwa na wanakijiji, huku simba nao baada ya kushiba huja kujipumzisha katika maeneo ya jirani na Mahakama, wakati ambapo faru nao wakionekana kufika kwenye eneo hilo.

"Hali hii ya uwepo wa wanyama hawa inapo jitokeza huwa tunalazimika kuwapigia simu askari wa Mamlaka ya Usimamizi wa Wanyama Pori (TAWA) ambao hufika na kuwaondoa Wanyama hao na hatimaye kuendelea tena na kazi kama kawaida. Kuna mifano michache ya siku za karibuni ambapo mwaka 2021 simba wengi waliingia kijijini na kuzagaa kwenye maeneo haya....

"....mwaka 2022 faru waliofungwa vitambuzi (GPS) walifika kwenye eneo hili wakitokea milimani upande wa Kusini na kusababisha kusimama kwa shughuli za Mahakama kwa

muda hadi pale walipokuja kuondolewa na Askari wa TAWA," Mhe. Mlowa anaeleza.

Hata hivyo, Hakimu Mfawidhi anafafanua kuwa licha ya kuwepo kwa wanyama hao, haizuij shughuli za Mahakama kuendelea na wananchi wa eneo hilo hupata huduma ya haki kama ilivyokusudiwa na kwamba hadi sasa hakuna madhara kwa binadamu yaliyowahi kutokeea.

"Wito wangu ni kwamba wananchi wanaotumia Mahakama ya Mwanzo Robanda kufikiria jinsi ya kushirikiana na wadau wengine, ikiwemo Serikali za Mitaa (Halmashauri), na hata Serikali Kuu kutafuta namna ya kumaliza changamoto ya usafiri wa kuja mahakamani nyakati za asubuhi ili kiu yao ya kuwepo kwa Mahakama hii iendelee kutimia kama ilivyokua tangu mwanzo," anasema.

Anatumia jukwaa hili la Jarida pendwa la Haki Bulletin kuwakaribisha wadau mbalimbali kuitembelea Mahakama yake na kuona mazingira wanayofanya kazi, kwani kwa kufanya hivyo watakuwa wameua ndege wawili kwa jiwe moja, yaani kujiona Mahakama ya Mwanzo Robanda inavyofanya kazi na pia kufanya utalii wa ndani kwa kujiona mazingira ya Hifadhi ya Serengeti yenye utajiri wa wanyama mbalimbali wa kuvutia.

Muonekano wa jengo la Mahakama ya Mwanzo Robanda Mugumu Serengeti.

JAJI KIONGOZI UGANDA AFANYA ZIARA MAHAKAMA YA TANZANIA

Akiri Mahakama ya Tanzania kupiga hatua katika maboresho

Na. Faustine Kapama na Arafa Rusheke-Mahakama

Jaji Kiongozi wa Mahakama kuu ya Uganda Mhe. Dkt. Flavian Zeija.

Jaji Kiongozi wa Mahakama Kuu ya Uganda, Mhe. Dkt. Flavian Zeija, akiwa ameongozana na Katibu Mkuu wa Mahakama Uganda, Dkt. Pius Bigirimana, hivi karibuni alifanya ziara ya Mahakama ya siku tano nchini kwa lengo la kuimarisha ushirikiano uliopo, kujifunza mambo mbalimbali, ikiwemo maendeleo ya miundombinu na kujiona jinsi huduma za utoaji haki zinavyotolewa na Mahakama ya Tanzania.

Alipokelewa na mwenyeji wake, Jaji Kiongozi wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Mustapher Mohamed Siyani na kufanya naye mazungumzo. Mhe. Dkt. Zeija naye aliwakaribisha wenyiji wake nchini kwake ili kubadilishana uzoefu katika kuendeleza uhusiano uliopo katika ya Mahakama ya Tanzania na Uganda.

Baada ya mazungumzo hayo, Jaji Kiongozi wa Uganda alipokea taarifa za utendaji kutoka Kurugenzi ya Usimamizi wa Mashauri na Kitengo cha Maboresho cha Mahakama ya Tanzania, kalia ya kuelekea kwenye Kituo cha Kuendesha Mtandao ili kujionea na kujifunza namna kinavyofanya kazi.

Mhe. Dkt. Zeija pia alitembelea Kituo Jumuishi cha Masuala ya Familia Temeke ambapo alijiona uzuri wa jengo la Mahakama hiyo na alifurahishwa na mpangilio wa utendaji kazi unaofanywa na watumishi na kusema ni mfano mzuri wa kuigwa.

"Hakika nimestaa jabiswa na uzuri wa jengo hili, namna ambavyo limejengwa na kupangiliwa, hiki ni kitu kizuri ambacho kuitia ziara hii tunakichukua kwa ajili ya kuan-galia namna ya kuwa na majengo kama haya kwa Mahakama yetu," alisema.

Alieleza namna alivyovutiwa Mahakama hiyo inavyohudumia wananchi kuitia matangazo mbalimbali yanayotolewa kuwaelekeza wateja wanachotakiwa kufanya wakiwa ndani ya jengo hilo.

Jaji Kiongozi wa Uganda pia alielekea eneo la Buza kwenda kujionea Mahakama Inayotembea inavyofanya kazi na kufurahishwa jinsi haki inavyopatikana kwa ku-hudumia wananchi kwa haraka na kumaliza mashauri kwa wakati.

Katika mwendelezo wa ziara yake, Mhe. Dkt. Zeija alielekea Dodoma kutembelea jengo jipya la Makao Makuu ya Mahakama ya Tanzania na baadaye Kituo Jumuishi cha Utoaji Haki Dodoma.

Akiwa katika jengo la Makao Makuu, Jaji Kiongozi alijiona miundombinu, Ofisi za Viongozi na watumishi na baadaye akapokea kutoka kwa Mtendaji Mkuu wa Mahakama ya Tanzania, Prof. Elisante Ole Gabriel maelezo mafupi ya mradi wa ujenzi wa jengo hilo lenye thamani ya billioni 129 za Kitanzania.

Katika Kituo Jumuishi cha Utoaji Haki Dodoma, Mhe. Dkt. Zeija alijiona shughuli za baadhi ya wadau wa Mahakama na sehemu maalum zilizotengwa, ikiwemo Mahakama ya Watoto na chumba cha kunyonyeshea.

Alijulishwa kwamba katika jengo hilo kuna Masjala za Mahakama kuanzia Mahakama ya Mwanzo, Mahakama ya Wilaya, Mahakama ya Hakimu Mkazi, Mahakama Kuu na Mahakama ya Rufani ya Tanzania.

Baada ya ziara yake jijini Dodoma, Jaji Kiongozi wa Uganda alirudi Dar es Salaam na alipata nafasi ya kutembelea maeneo mbalimbali, ikiwemo Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, sehemu ambayo alipatia Shahada ya Uzamivu wa Sheria. Maeneo mengine aliyotembelea ni Posta kwenye mzunguko wa Mnara wa Askari, Makumbusho ya Taifa pamoja na Kijiji cha Makumbusho kilichopo Kijiton-yama, Wilaya ya Kinondoni.

Hii ni mara ya pili kwa Viongozi wakuu wa Mahakama ya Uganda kuitembelea Mahakama ya Tanzania. Ziara ya kwanza ilifanywa na Jaji Mkuu wa Uganda, Mhe. Alfonse Chigamoy Owiny-Dollo tarehe 24 Mei 2022 kwa lengo la kubadilishana uzoefu wa mambo mbalimbali.

Jaji Kiongozi wa Mahakama Kuu ya Uganda, Mhe. Dkt. Flavian Zeija (kulia) akiwa sehemu ya Mahakama ya Watoto iliyopo ndani ya jengo la Kituo Jumuishi cha Utoaji Haki (IJC)-Dodoma. Kushoto ni Jaji Mfawidhi wa Kituo hicho, Mhe. Dkt. Juliana Masabo.

MABORESHO MIUNDOMBINU MAHAKAMA ZA MWANZO; TULIKOTOKA, TULIPO, TUNAKOKWENDA

Ukarabati, ujenzi washika kasi

Na Faustine Kapama – Mahakama.

*Msajili Mkuu wa Mahakama ya Tanzania,
Mhe. Wilbert Chuma akisisitiza jambo
alipokuwa anaelezea maendeleo ya
miundombinu ya Mahakama za Mwanzo.*

Mundo wa Mahakama Tanzania Bara upo katika ngazi nne, yaani Mahakama ya Rufani, ambayo ni ya juu katika mfumo wa utoaji haki nchini, Mahakama Kuu, Mahakama za Hakimu Mkazi, Mahakama za Wilaya na Mahakama za Mwanzo.

Mahakama za Mwanzo ndiyo hekalu la utoaji haki la chini na zinaanzishwa kwa mujibu wa fungu la 3 la Sheria ya Mahakama za Mahakimu, Sura ya 11, kama iliyoyofanyiwa marekebisho mwaka 2022. Mahakama za Mwanzo hutekeleza majukumu yake ndani ya Wilaya ambayo Mahakama hizo huanzishwa.

Kwa mujibu wa takwimu kutoka Kurugenzi ya Usimamizi wa Mashauri, Mahakama za Mwanzo ambazo kwa sasa zipo 960 nchi nzima husajili na kusikiliza asilimia 70 ya mashauri yote nchini. Dhumuni la kuanzisha Mahakama hizi ni kusogea huduma za kimahakama karibu na wana-nchi kwa gharama nafuu na zinazofikika kiurahisi.

Katika kutekeleza malengo hayo, Msajili Mkuu Mahakama ya Tanzania, Mhe. Wilbert Chuma ambaye kwa sasa ni Jaji wa Mahakama Kuu ya Tanzania anaeleza kuwa Mahakama imekuwa ikichukua hatua mbalimbali za kuboresha

miundombinu ya majengo, ikiwemo kufanya ukarabati na kujenga majengo mapya ya kisasa.

Anaeleza kuwa hapo awali, kabla ya maboresho kufanyika, Mahakama ilikuwa ikitumia majengo yaliyojengwa kipindi cha ukoloni, ambayo mengi ni chakavu yasiyokidhi haja na mengine hayakuwa yakimilikiwa na Mahakama.

“Baada ya mwaka 2015, Mahakama ya Tanzania ilifanya maboresho ya kimkakati kwa kubuni na kujenga majengo ya kisasa ambayo kwa kiwango kikubwa yamekuwa yakikidhi haja na kuwa na muonekano mzuri zaidi,” Mhe. Chuma anasema katika mahojiano maalumu yaliyofanya ofisini kwake hivi karibuni.

*Muonekano wa iliyokuwa Mahakama ya
Mwanzo Mailimoja-Kibaha.*

*Jengo la kisasa la Mahakama ya Hakimu
Mkazi Pwani na Mahakama ya
Wilaya Kibaha.*

Anabainisha kuwa mpango wa kuboresha majengo ya Mahakama za Mwanzo ulianza mwaka 2015 mara baada ya kuanzisha Mpango Mkakati wa Mahakama wa Mwaka 2015/2016-2019/2020 na katika kipindi hicho jumla ya majengo mapya 19 ya Mahakama za Mwanzo yalijengwa.

Baadhi ya Mahakama hizo ni Kawe (Dar es Salaam), Mkunyu (Newala), Msanzi (Sumbawanga), Mtowisa (Sumbawanga), Uyole (Mbeya), Ngerengere (Morogoro), Iguguno (Singida), Batso (Kondoa), Wasso (Loliondo), Old Korogwe na Magoma (Korogwe), Mvomero (Morogoro), Karatu (Arusha), Robanda (Serengeti), Itinje (Simiyu), Totowe na Mlowo (Songwe).

Mahakama ya Mwanzo Kinesi.

Mahakama ya Mwanzo Karatu.

"Hata hivyo, katika Awamu ya Pili ya Mpango Mkakati wa Mahakama kwa kipindi cha mwaka 2020/2021-2024/2025, Mahakama ya Tanzania imojiwekea malengo ya kujenga majengo mapya 142 ya Mahakama za Mwanzo na kukarabati majengo chakavu 100," Msajili Mkuu anaeleza.

Kufuatia hatua hiyo, Mhe. Chuma anaeleza kuwa majengo mengi ya Mahakama za Mwanzo yamekarabatiwa na mahali pengine majengo mapya yamejengwa na yanaendelea kujengwa.

Katika kutekeleza malengo hayo, maandalizi ya ujenzi wa Mahakama za Mwanzo mpya 60 yameanza. Mahakama hizo ni Kariakoo, Magomeni, Mbagala, Kimanzi Chana, Bunju, Mipingo, Pande, Ndonomi, Chikongola, Chikindu, Kitangali, Kasanga, Namanyere, Nambogo, Ugala, Sibwesa, Mamba, Lupatingatinga, Ndobo, Rujewa, Kanga, Msanganano, Inchwankima, Kasamwa, Izigo, Katoro, Kigoma Kaskazini, Herujuu na Manyovu.

Maeneo mengine ambapo zitajengwa Mahakama hizo ni Minnyunge, Unyamkumbi, Kwamtoro, Minjingu, Terrat, Engasment, Maji ya chai, Makuyuni, Muriet, Sanya Juu, Tarakea, Gonja, 12 Sergerema Urban, Nyanguge, Misasi, Mugumu, Lagangabilili, Mhango, Somanda, Shinyanga, Kahama, Bwakila Chini, Minepe, Mafinga, Izazi, Masasi, Lupembe, Likuyusekamaganja, lilondo na Nalasi.

Hata hivyo, Msajili Mkuu anaeleza kuwa uhitaji wa miundombinu hiyo bado ni mkubwa kwa kuwa tathmini ndogo iliyofanyika baada ya kumalizika kwa Mpango Mkakati wa Mwaka 2015/2016 -2019/2020 ilionekana kuna uhitaji wa Mahakama za Mwanzo ni 791.

anatoa matumaini kwa wananchi kuwa wategmee kupata huduma zilizo bora zaidi za kimahakama zinazotolewa kwa wakati, haki na kwa gharama nafuu kufutia maboresho hayo ya miundombinu ya majengo katika Mahakama za Mwanzo ambazo zinaendelea kujengwa kote nchini.

Mhe. Chuma

MAHAKAMA YaweKA MAZINGIRA RAFIKI KWA WATU WENYE MAHITAJI MAALUM

Na Tiganya Vincent

Mhe. Bernazitha Maziku.

Kwa mujibu wa Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977, kila mwananchi anastahili kupata haki sawa bila kujali nafasi na hali aliyonayo katika jamii au umri wake. Jukumu hilo la utoaji haki limekasimwiwa kwa Mahakama ya Tanzania kwa mujibu wa Ibara ya 107A ya Katiba ya Jamhuri ya Mungano wa Tanzania.

Kwa kuzingatia matakwa ya Katiba, Mahakama ya Tanzania imefanya maboresho mbalimbali kuititia Mpango Mkakati wake wa miaka mitano wa 2020/21-2024/25 na kuandaa kanuni za kuwashudumia watu wenyewe mahitaji maalum ili kuwawekea mazingira rafiki ya kupata haki zinazowastahili.

Naibu Msajili wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Bernazitha Maziku anaeleza watu wa makundi maalum kwa nafasi zao au hali zao katika jamii wanahitaji kuweke-wa utaratibu maalum ili wapate huduma mbalimbali

ikiwemo upatikanaji wa haki. Watu hao ni pamoja na watoto, wajane, wazee, wajawazito, wakina mama wanonyonyesha na watu wenyewe ulemavu kama vile changamoto ya kuona, kusikia, kuongea na ulemavu wa ngozi ambao wanapaswa kupewa kipaumbele ili wapate haki wanayostahili kwa wakati kama makundi mengine ambayo hayana changamoto kama zao.

Akizungumza katika mahojiano maalum na Haki bulletin, Naibu Msajili anasema katika eneo la muundombini Mahakama imejenga majengo ya kisasa, ikiwemo Vituo Jumuishi vyta Utoaji Haki na Kituo Jumuishi kinachoshughulikia migogoro ya kifamilia ambayo ni mashauri ya ndoa, talaka na mirathi.

Maboresho ya muundombini ya Mahakama zilizojengwa yamezingatia mahitaji ya wakina mama wenyewe watoto wadogo kwa kujenga eneo maalum kwa ajili ya kunyonyesha pindi wanapokuwa mahakamani wakisubiri kupata huduma.

Muonekano wa sehemu maalum ya kupita watu wenyewe mahitaji maalum iliyopo katika moja ya majengo ya Mahakama, kulia ni 'vyoo' maaalum kwa ajili ya watu hao.

Anaeleza kuwa majengo hayo yana njia maalum za mteremko na 'lift' za kutumia watu wenyewe ulemavu ili kurahisisha kupata na kutoa huduma.

Mhe. Maziku anaeleza kuwa majengo hayo yana vyumba maalum kwa ajili ya kuendeshea mashauri ya watoto. Mahakama za Watoto ambazo zipo katika kila Mahakama za Wilaya zimewekewa michoro ya kuwavutia watoto, midoli na vitabu ili kufanya mazingira yawe rafiki. Jambo hili linamfanya mtoto aone mazingira ya Mahakama kuwa ya kawaida na kumpa uhuru wa kujieleza ipasavyo bila woga.

Anaeleza kuwa Mahakama imeweka mifumo ya kusikilizaji mashauri kwa njia ya mtandao katika majengo yote mapya na yaliyofanyiwa ukarabani ambayo yana yanayotumika kusikikiza mashauri ya watoto. Mifumo hii inasaidia watu wenyewe mahitaji maalum kutolazimikwa kwenda mahakamani kwa kutembea umbali mrefu, badala yake mashauri yanasilizwa hata wakiwa katika mahabusu za watoto.

Anasema uwepo wa Mahakama Inayotembea "Mobile Court" kwa ajili ya mashauri ya madai, ndoa, talaka na mirathi husaidia watu wenyewe mahitaji maalum kupata haki zao kwa haraka.

Aidha, Mahakama imeteua Afisa Dawati la Jinsia katika kila Mahakama ili kushughulikia masuala yote ya kijinsia baina ya watumishi na wadau kwa lengo la upatikanaji haki kwa watu wote na kwa wakati, wakiwemo watu wenyewe mahitaji maalum.

Aliongeza kuwa Jaji Mkuu wa Tanzania ametunga kanuni mbalimbali, miongozo na kutoa waraka kwa lengo la kuwalinda mtu wenyewe mahitaji maalum ili wapate haki kwa wakati. Mionganoni mwa Kanuni hizo ni Kanuni za uendeshaji mashauri ya watu wenyewe mahitaji maalum, Tangazo la Serikali No 110/2019, Kitabu cha Mwongozo wa mahakimu wa namna ya kuendesha mashauri ya watu wenyewe makundi maalum wa mwaka 2019, Kanuni za uendeshaji mashauri ya watoto no.182/2016.

Hivi karibuni wakati wa ziara ya Kamati ya Bunge ya Kudumu ya Utawala, Katiba na Sheria katika Kituo Jumuiishi cha Utoaji Haki Mwanza, mmoja wa Wajumbe wa Kamati hiyo, Mhe. Dkt. Alice Kaijage aliipongeza Mahakama ya Tanzania kwa kuwajali watu wenyewe mahitaji maalum, ikiwemo kujenga chumba cha mama wanaonyesha.

MCHANGO WA MAWAKILI KATIKA UONDOSHAJI WA MASHAURI MAHAKAMANI

Na Mary Gwera, Mahakama

Mhe. Arnold Kirekiano.

Kwa mujibu wa Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Ibara ya 107A (1) Mahakama ndio chombo chenye mamlaka ya mwisho ya utoaji haki. Katiba inaitaka Mahakama kutoa uamuzi wa mashauri, kuzingatia pamoja na mambo mengine, kutochelewesha haki bila sababu ya kimsingi na kukuza na kuendeleza usuluhishi baina ya Gwanaohusika katika migogoro.

Licha ya kwamba mamlaka ya mwisho ya utoaji haki imeachwa kwa Mahakama, mchakato wa usikilizaji wa mashauri na utoaji haki kwa ujumla unahusisha wadau na hatua mbalimbali ili haki iweze kutendeka kama inavyokusudiwa.

Miongoni mwa wadau muhimu wanaosaidia upatikanaji haki kwa wakati katika mnyororo wa utoaji haki ni pamoja na Mawakili wa Kujitegemea ambao kwa umuhimu wao, Sheria ya Mawakili Sura 341 inawatambua kama Maafisa wa Mahakama.

Kifungu cha pili (2) cha Sheria hiyo kinamwelezea "Wakili" kuwa ni mtu ye yeyote ambaye jina lake limeorodheshwa katika daftari la orodha ya Mawakili. Hata hivyo, ili Wakili

aweze kufanya kazi za uwakili ni sharti awe na leseni na ahuishé leseni yake ya uwakili kila mwaka.

Kwa mujibu wa kumbukumbu za Mawakili, hadi Mwezi Julai 2023, jumla ya Mawakili 11,637 wameorodheshwa Tanzania bara tangu mwaka 1921.

Akizungumzia idadi hiyo, Naibu Msajili Mwandamizi Mahakama Kuu ya Tanzania, ambaye kwa sasa ni Jaji wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Arnold Kirekiano anasema idadi hiyo inajumuisha wale waliofariki, waliostaa fu na ambao hawafanyi kazi za uwakili moja kwa moja kwa sababu ya majukumu au ajira nyingine. Mawakili wanaofanya kazi za uwakili moja kwa moja kwa sasa ni takribani 7000.

Mhe. Kirekiano anaeleza baadhi ya majukumu na wajibu wa Wakili ni kuisaidia Mahakama kufikia uamuzi wa haki anapomwakilisha mteja wake mahakamani. Kwa sababu hiyo, Wakili wa Kujitegemea anapaswa kuzingatia kanuni za maadili ya uwakili ili kusaidia ufanisi na kutimiza viwango vya utoaji huduma vinayotakiwa kutolewa na Wakili.

“Uadilifu ni jambo muhimu na hii ni pamoja na kuwa mkweli na muwazi kwa mteja wake, kwa Mahakama na hata Wakili mwenzake, kujiepusha na vitendo vya udanganyifu au ufujaji wa stahiki za wateja wake,”
anasema.

Mhe. Kirekiano anataja jukumu jingine ni kufanya maandalizi muhimu ya shauri, ikiwemo kuandaa na kuwasilisha nyaraka mbalimbali wakati wa usikilizaji mahakamani. Kwa kuzingatia weledi, Wakili anaweza kusaidia usuluhishi kwa kumshauri ipasavyo mteja wake na hatimaye shauri kumalizika kwa wakati. Mashauri yanayomalikiza kwa usuluhishi hayazalishi mashauri mengine ya gharama au rufaa.

Kadhalika, Mhe. Kirekiano anaeleza kwamba, Wakili anapaswa kupanga shajara yake vizuri. “Kimsingi Wakili hana ukomo wa wateja anaoweza kuwa nao. Hata hivyo ni muhimu sana kuhakikisha kwamba anazingatia miadi anayopewa na Mahakama kwa ajili ya kuendelea na usikilizaji wa shauri. Wakili anapomwakilisha mteja anasiamia haki ya msingi ya kusikilizwa kikamilifu mahakamani,” anasema.

Aidha, Mawakili wa Kujitegemea kupitia Viongozi wao wanayo nafasi ya kushirikiana na Mahakama kuweka mikakati ya kusukuma mashauri katika maeneo yao. Ushikikiano hufanyika kupitia vikao vya Kamati za Kusukuma Mashauri ya jinai na jukwaa la wadau wa Mashauri ya Madai (Bench Bar).

Mahakama ya Tanzania imeweuka utaratibu mahsusimba ambao unawezakutumiwa na wananchi kuwatambua Mawakili halali.

Daftari la Mawakili linaweza kukaguliwa kupitia mfumo wa kielektroniki <https://ewakili.judiciary.go.tz/>. Kwa desturi Jaji Mkuu hupokea Mawakili wapya mara mbili kwa mwaka, yaani Juni na Desemba.

**Sehemu ya Mawakili wapya 195 wakila kiapo cha audilifu mbele Msajili wa Mahakama Kuu
Mh Sharmillah Said Sarwatt (hayupo katika picha) wakati wa sherehe ya Kuwakubali na
Kuwapokea Mawakili hao tarehe 6 Julai 2023 katika
Viwanja vya Karimjee jijini Dar es Salaam.**

MAHAKAMA YA RUFANI YAZIDI KUSOGEZA HUDUMA KWA WANANCHI

- Yaanzisha Vikao Morogoro, Songea
- Yarejesha Vikao Sumbawanga

Na Tiganya Vincent na Evelina Odemba

Mahakama ya Rufani ya Tanzania imezindua vikao vya Mahakama ya Rufani katika Kanda za Morogoro na Songea kwa lengo la kusogeza huduma za kimahakama karibu zaidi na wananchi. Hatua hiyo inalenga kuwapunguzia gharama wananchi na wadau wa Mahakama walikuwa wakilazimika kupata huduma hizo kutoka Kanda zingine.

Akizungumza wakati wa uzinduzi wa vikao katika Masjala ndogo ya Morogoro uliofanyika hivi karibuni, Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma anasema kuwa kuzinduliwa kwa Masjala hiyo ni utekelezaji wa Mpango Mkakati wa Mahakama (2020/2021-2024/2025) wenye lengo la kusogeza huduma ya utoaji haki kwa wananchi.

**“Kuanzia sasa
wananchi wa Morogoro
hawatalazimika kuifuata
huduma ya Mahakama ya Rufani
Dar es Salaam
bali huduma hiyo itapatikana
ndani ya Mkoa wao, siku ya leo ni
siku ya historia kuanzia
tulipoanza huduma ya Mahaka-
ma mwaka 1920 ambako Ma-
hakama ya Rufani
ilipatikana Dar es Salaam pekee,”
Jaji Mkuu.**

Akifafanua zaidi kuhusu historia ya utoaji haki nchini, Mhe. Prof. Juma anasema awali, Majaji walilazimika kutumia usafiri wa Treni ili kupeleka huduma za kimahakama kwa wananchi katika maeneo mbalimbali nchini.

“Hili ni tukio la kihistoria kwani tukikumbuka historia ilioandikwa na Jaji wa kwanza aliyefika Morogoro akitokea Dar es Salaam mwaka 1921 alileta huduma ya Mahakama Kuu, alitumia usafiri wa Treni na anasema kuwa hali hapo kabla ilikuwa changamoto kuwafikia wananchi kutokana na uwepo wa simba wengi kipindi hicho na changamoto ya jiografia ya Mkoa huu, hii ni ishara kuwa tumetoka mbali sana na tunapoenda ni mbali zaidi,” anaeleza Jaji Mkuu.

Kadhalika, Jaji Mkuu alizindua vikao vya Mahakama ya Rufani Kanda ya Songea ambapo awali wananchi na wadau wa Kanda hiyo walikuwa wakipata huduma za Mahakama ya Rufani kutoka Kanda ya Iringa. Hatua hii imewapunguzia umbali mrefu wananchi wa Mkoa wa Ruvuma kufuata huduma za Mahakama ya Rufani mkoani Iringa, kwa mfano wananchi wa kutoka Wilaya ya Tunduru walilazimika kusafiri umbali wa kilomita 741 ili kupata huduma za Mahakama ya Rufani mkoani Iringa.

Akizungumza na Viongozi wa Mkoa wa Ruvuma, Jaji Mkuu alisema kuwa, tukio hilo linalenga kukabiliana na changamoto ya umbali unaowalazimu wananchi kutumia gharama na muda mwingi kuifuata huduma ya haki. Alisema kuwa, kuanzia sasa wananchi wa Mkoa wa Ruvuma hawatalazimika kuifuata huduma ya Mahakama ya Rufani mkaoni Iringa bali huduma hiyo itapatikana ndani ya Kanda yao.

Aidha, Mahakama ya Rufani imerejesha vikao vyake katika Kanda ya Sumbawanga. Kikao pekee cha Mahakama ya Rufani kilifanyika katika Kanda hiyo mwaka 2010 na kilion-gozwa na aliyekuwa Jaji Mkuu Marehemu Augustino Ramadhan akiwa pamoja na Mhe. Benard Luanda na Mhe. Sauda Mjasiri.

Katika ufunguzi wa kikao hicho, Jaji Mkuu wa Tanzania Mhe. Prof. Juma alisema huduma hiyo ilisimamiwa..... Naye, Msajili wa Mahakama ya Rufani, Mhe. Sylvester Kainda alisema.....

Jaji Mkuu wa Tanzania Mh. Prof. Ibrahim Hamis Juma akipokea Salamu Kutoka Jeshi la Polisi ikiwaniishara yauzinduzi ya Mahakama ya Rufani Masjala ndogo ya Morogoro.

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe. Prof. Ibrahim Hamis Juma akitagwa Gwaride Maalum, lauzinduzi wa Vikao vya Rufani Masjala Ndogo ya Songea.

MAHAKAMA INAYOTEMBEA YAWAFIKIA WANUFAIKA ZAIDI YA 45,000

Na. Innocent Kansha – Mahakama

Mahakama ya Tanzania inaendelea kufanya mabore-sho mbalimbali yenye lengo la kusogea huduma za utoaji haki karibu zaidi na wananchi.

Moja ya eneo lililopewa kipaumbele katika maboresho ya Mahakama ya utoaji haki nchini ni pamoja na huduma ya Mahakama Inayotembea inayobeba ujumbe unaosema, "Mahakama Inayotembea Mtaani kwako." Mahakama hizo zilizopo katika mfumo wa magari maalum kwa sasa yanayotoa huduma katika jiji la Dar es Salaam na Mwanza.

Magari hayo maalumu yana vifaa vyenye teknolojia ya kisasa vinavyotumika kuendeshea mashauri na kutoa maamuzi ya kimahakama katika maeneo ambayo hakuna majengo ya Mahakama ili kuwasogezea karibu zaidi wananchi huduma za utoaji haki.

Kwa jiji la Dar es Salaam, huduma zinapatikana viwanja vya ofisi ya Kata Bunju "A", Kibamba katika viwanja vya ofisi ya Mkuu wa Wilaya Ubungo, Buza kwenye viwanja vya Ofisi ya Kata Makangarawe na Chanika kwenye viwanja vya Ofisi ya Kata-Chanika.

Kwa upande wa jiji la Mwanza, Mahakama Inayotembeainatoa huduma katika viwanja vya Ofisi ya Kata Kitangiri, Igoma, Buhongwa na Mkolani mkabala na tawi la Chuo Kikuu Huria eneo la Mkuyuni.

Akiongea na HakiBulletin, Mratibu wa Mahakama Inayotembea nchini Mhe. Moses Ndelwa anasema, lengo la kuanzisha huduma za Mahakama Inayotembea ni kusogea huduma za kimahakama karibu zaidi na wananchi, kuwapunguzia mwananchi gharama za kuendesha shauri, kuokoa muda na kuondoa usumbuwa kusafiri mwendo mrefu kutafuta huduma za kimahakama.

Mpaka sasa, tokea kuanzishwa kwa huduma hiyo, Mahakama Inayotembea ambayo inafanya kazi katika ngazi ya Mahakama ya Mwanzo imeshahudumia jumla ya wanaufaika 45,168 katika majiji yote mawili. Mahakama hiyo ilizinduliwa tarehe 6 Februari, 2019 na kuanza kutoa huduma rasmi mwezi Julai 2019 kwa jiji la Mwanza na mwezi Septemba 2019 kwa jiji la Dar es Salaam.

Wananchi wakipata huduma ndani ya Mahakama inayo tembea.

Mhe. Ndelwa anabaisha huduma zinazotolewa na Mahakama Inayotolewa kama kupokea, kusajili na kusikiliza mashauri ya ndoa na talaka, mirathi, rufaa kutoka Mabaraza ya Kata, kutoa amri mbalimbali kama vile hukumu, vifungo, zuio na matunzo ya watoto, kutoa taarifa za mashauri, kutoa viapo na kuthibitisha nyaraka mbalimbali za kisheria na majukumu mengine yote yanayotekelawa na Mahakama za Mwanza.

Mahakama Inayotembea inajipambanua kwa wananchi kwa kusikiliza na kuamua aina ya mashauri kama madai yenye thamani isiyozidi 30,000,000 kwa mali zinazohamishika na isiyozidi 50,000,000 kwa mali zisizohamishika.

Mhe. Ndelwa anasema mwananchi anaweza kufungua shauri lake katika Mahakama Inayotembea kwa njia kuu mbili mosi kwa kufika moja kwa moja katika Mahakama Inayotembea na pia kwa kuptitia Mahakama ya Mwanza yenye mamlaka katika eneo husika.

Mpaka kufikia Julai 2023, Mahakama Inayotembea imepokea mashauri 3,764 kutoka Mwanza na Dar es Salaam na kati ya hayo 3,692 yalisikilizwa na kutolewa uamuvi. Mashauri yanayoendelea kusikilizwa ni 72.

Mahakama kuptitia Mpango Mkakati wake wa awamu ya pili wa 2020/21 -2024/2025 inatarajia kununua Mahakama Zinazotembea nyingine sita (6), hivyo kuongeza idadi kufika nane (8).

HAKI YA MSHTAKIWA KUWAKILISHWA, KUSIKILIZWA MAHAKAMANI

Na. Innocent Kansha – Mahakama

Mshtakiwa ni mtu yeote anayekabiliwa na shtaka la jinai mahakamani. Kwa mujibu wa Sheria, mshtakiwa ana haki ya kuchukuliwa kama mtu asiyé na kosa mpaka hapo Mahakama itakapothibitisha kuwa ameten-da kosa na kutiwa hatiani.

Akizungumza na Haki Bulletin, Mkurugenzi Msaidizi wa Kurugenzi ya Usimamizi wa Mashauri Mahakama ya Tanzania, Mhe. Moses Ndelwa anasema haki ya kusikilizwa ni haki ya msingi ya mshtakiwa kisheria. Ibara ya 13(6)(a) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania inaitaka Mahakama kutoa fursa kwa mshtakiwa ya kusikilizwa kwa ukamilifu wakati wa hatua zote za usikilizaji wa shauri.

Mkurugenzi Msaidizi anaendelea kufafanua kuwa, baada ya kusomewa shtaka mshtakiwa ana haki ya kutoa ukiri wake, aidha wa kukubali au kukataa kosa.

Katika hatua ya utoaji dhamana, mshitakiwa ana haki ya kuelezwu kama kosa analoshtakiwa nalo lina dhamana au la. Kama lina dhamana, apewe masharti na fursa ya kuweza kutimiza masharti hayo.

Mhe. Ndelwa anaeleza kwamba, ikiwa mshtakiwa atakana shtaka, upande wa mashtaka watapaswa kuleta ushahidi. Katika hatua ya usikilizaji, mshtakiwa ana haki ya kusikiliza ushahidi unaotolewa na mashahidi wote wa upande wa mashtaka na Mahakama itampa mshtakiwa haki ya kuuliza maswali ya dodoso mara tu baada ya kumaliza kutoa ushahidi wao.

Mhe. Moses Ndelwa

“Kwa mfano, katika hatua za awali za usikilizaji wa shauri, mshtakiwa ana haki ya kusomewa na kufafanuliwa shtaka au kosa analoshtakiwa nalo kwa lugha anayoifahamu ili kuelewa kwa ufasaha,”
Mhe. Ndelwa.

Anaendelea kueleza kuwa mshtakiwa atatumia haki hii yeye mwenyewe au kuititia Wakili wake endapo atakuwa anawakilishwa. Kwa makosa yenye adhabu kubwa, ikiwemo mauaji mshtakiwa ana haki ya kupewa wakili kwa mujibu wa amri ya Mahakama au kuititia huduma ya Msaada wa Sheria. Mshtakiwa ana haki ya kupinga upokelewaji wa vielelezo vinavyotolewa na mashahidi wa upande wa mashtaka, Mahakama itasikiliza pingamizi na kutoa uamuzi.

Baada ya kukamilika kwa usikilizaji wa mashahidi wa upande wa mashtaka, mshtakiwa anaweza kuachiwa huru kama ushahidi uliotolewa hautaonesha kiini cha msingi kinachounda kosa aliloshtakiwa nalo. Kama ushahidi utakuwa na mashiko kiasi cha kuonesha kiini cha kosa, mshtakiwa ana haki ya kutoa ushahidi wa utetezi kwa ukamilifu. Haki hii ni pamoja na kupewa haki ya kujitetea, kuita mashahidi kama anao na kutoa vielelezo.

Mhe. Ndelwa anasema ushahidi wa utetezi unapaswa kuzingatiwa kikamilifu wakati wa kuandaa hukumu. Ni jukumu la Mahakama kuzingatia ushahidi wa pande zote mbili wakati wa kutoa hukumu. Baada ya kusomewa hukumu na kama mshtakiwa akipatikana na hatia ana haki ya kupewa fursa ya kutoa shufaa zitakazoisaidia Mahakama kufikia uamuzi wa adhabu.

Haki ya kutoa shufaa inaweza kuhusisha utoaji wa ushahidi kwa kuita mashahidi au vielelezo ambavyo kama Mahakama itavizingatia inaweza kumpunguzia mshtakiwa adhabu. Vile vile mshtakiwa ana haki ya kusomewa na kufafanuliwa masharti ya adhabu aliopewa. Mshtakiwa ana haki ya kuelezwu kikamilifu haki ya kukata rufaa dhidi ya hukumu na adhabu iliyotolewa na Mahakama.

WADAAWA

WASISITIZWA KUTUMIA HUDUMA ZA KITUO CHA USULUHISHI

- Lengo ni kuhakikisha mashauri mengi yanaisha kwa njia hiyo
- Kuokoa muda na gharama

Na Magreth Kinabo - Mahakama

Kituo cha Usuluhihi (Mediation Centre) kilianza rasmi mwaka 2015 baada ya Mahakama kubaini umuhimu wa utatuzi wa migogoro kwa njia ya usuluhihi.

Jukumu kubwa la Kituo ni kusuluhiha wadaawa katika mashauri ya madai na ardhi kutoka Masjala ya Mahakama Kuu Kanda ya Dar es Salaam na Mahakama Kuu Divisheni ya Ardhi.

Akizungumzia kuhusu suala la usuluhihi, Jaji Mfawidhi Kituo cha Usuluhihi, Mhe. Zahra Maruma alisema ni vizuri wadaawa wakatumia njia hiyo kwa kuwa inawezesha shauri kumalizika mapema.

“Tukitumia usuluhihi tunaweza kumaliza mashauri mengi mahakamani, hivyo ninawaomba wadaawa na wadau tushirikiane katika jambo hili,”
Mhe. Maruma.

Kwa mujibu wa taarifa iliyotolewa na Naibu Msajili wa Kituo, Mhe. Wanjah Hamza kuhusu utekelezaji wa majukumu ya Kituo inaonesha Kituo kiliingia mwaka 2023 kikiwa na mashauri 62 yaliyobaki Desemba 2022. Kuanzia Januari hadi tarehe 31 Agosti, 2023 Kituo kilipokea mashauri 259.

Kituo kilifanikiwa kusuluuhisha mashauri 241 na kati ya hayo, mashauri 45 yalifaulu kusuluuhishwa kwa mafanikio (Successful mediated) sawa na asilimia 19 ya mashauri yaliyosuluuhishwa. Mashauri 196 hayakufanikiwa (failed mediation) sawa na asilimia 81 mpaka tarehe 31 Agosti, 2023 Kituo kilibaki na mashauri 80.

Aidha, katika mashauri 45 yaliyomalizika kwa upananishi, mashauri 20 yalikuwa yanahusu migogoro ya ardhi, mashauri 18 ya madai ya kawaida na mashauri saba yaliuhisha taasisi za fedha. Umalizaji wa mashauri kwa njia hii umefanikisha kuokoa kiasi cha shilingi za kitanzania 5,162,930,649 kwa wadaawa.

Mhe. Hamza ameeleza pia Kituo hicho kinatoa huduma za usuluuhishi kwa njia ya mtandao. Kupitia njia hii wadaawa wote wamekuwa wakipewa nafasi ya kuhudhuria usuluuhishi kwa njia ya mtandao. Wadaawa wanaofika kituoni kwa ajili ya usuluuhishi ni wale tu ambao wamechagua kufika kituoni badala ya kutumia mtandao.

Kwa mujibu wa takwimu zilizopo, kutoka Januari 2023 hadi Juni, 2023 Kituo kimeweza kuratibu upatanishi wa mashauri 53 kwa njia ya Mkutano Mtandao (Online Mediation). Utaratibu huu umewezesha hatua ya upatanishi kuwa rahisi zaidi kwani wadaawa hawalazimika kufika kwenye kituo cha usuluuhishi. Hivyo utaratibu huo umeondoa usumbufu mkubwa kwa wadaawa na pia kusaidia kuokoa gharama za usafiri kwa ajili ya kuhudhuria usuluuhishi.

Taarifa pia inaonesha kuwa, usuluuhishi mtandao unaruhusu wadaawa kuwa na wigo mpana wa kuchagua msuluuhishi wanayemtaka bila kujali umbali uliopo baina yao kwa kuwa mtandao unawakutanisha pamoja kwa gharama nafuu. Umbali sio changamoto tena kwenye upatikanaji wa huduma za usuluuhishi zinazotolewa na Kituo.

Aidha, Naibu Msajili wa Kituo hicho, Mhe. Hamza alisema wamekuwa wakitoa huduma ya elimu ya usuluuhishi kwa waadawa wa mashauri mbalimbali kwenye Mahakama Kuu ya Tanzania Divisheni ya Ardhi. Alieleza kuwa kila Jumatano ya wiki, elimu kwa umma hutolewa kwa wananchi wote wanaofika katika Mahakama Kuu Divisheni ya Ardhi na Kituo cha Usuluuhishi katika mahali pa kusubiria huduma za kimahakama.

“Kwa mwaka 2023 lengo la Kituo ni kuhakikisha mashauri 140 yanamalizika kwa njia ya usuluuhishi ifikapo Desemba, 2023, kuongeza ufanisi kwa kupunguza muda wa upatanishi kutoka siku 30 mpaka 15, kusimamia matumizi ya upatanishi mtandao “online mediations” ili kufikia asilimia 80 ifikapo Desemba, 2023, kudumisha mahusiano na ushirikiano na wadau wengine ili kuongeza uelewa juu ya matumizi ya njia mbadala za utatuzi wa migogoro, alisema.

MAHAKAMA YA TANZANIA MWENYEJI WA MKUTANO MKUU WA MWAKA WA JUKWAA LA MAJAJI WAKUU WA MASHARIKI NA KUSINI MWA AFRIKA (SEACJF)

Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya Mkutano Mkuu wa Mwaka wa Jukwaa la Majaji Wakuu wa Nchi za Mashariki na Kusini mwa Afrika, Mhe. Ignas Kitusi akisisitiza jambo alipokuwa anaongea na Wahariri na Waandishi wa Habari kutoka vyombo mbalimbali.

Mahakama ya Tanzania itakuwa mwenyeji wa Jukwaa la Majaji Wakuu wa Mashariki na Kusini mwa Afrika (SEACJF) kuanzia tarehe 23 hadi 27 Oktoba, 2023, jijini Arusha.

Mkutano huo ni sehemu muhimu ya kujadiliana juu ya changamoto zinazowakabili katika mfumo wa utoaji haki na kubadilishana mbinu bora, na kushughulikia changamoto na kukuza ushirikiano, kubadilishana maarifa, na maendeleo ya mifumo ya Mahakama ndani ya eneo la Kusini mwa Afrika.

Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya Mkutano ambaye pia ni Jaji wa Mahakama ya Rufani Mhe. Ignas Paul Kitusi alitoa kauli hiyo hivi karibuni katika Mkutano na Wahariri

wa Vyombo vyा Habari vyा Ndani na Nje ya Tanzania. Alisema mkutano huo utahudhuriwa na Majaji Wakuu 16 kutoka Angola, Botswana, Eswatin, Kenya, Lesotho, Malawi, Mauritius, Msumbiji, Namibia, Seychelles, Afrika Kusini, Tanzania bara, Zanzibar, Uganda, Zambia na Zimbamwe.

Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya Mkutano ambaye pia ni Jaji wa Mahakama ya Rufani Mhe. Kitusi alisema wamealika Majaji Wakuu Wastaafu Sita kutoka Nchi mbalimbali ambao watoa mada kwa ajili ya kubadilisha uzoefu.

Mhe. Kitusi alisema Mkutano wa Jukwaa la Majaji Wakuu wa Nchi za Mashariki na Kusini mwa Afrika (SEACJF) utafunguliwa na Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Muungano wa Tanzania tarehe 23 Oktoba 2023 Mkoani Arusha katika Hotel ya Mount Meru.

Mhe. Kitusi anasema Kauli mbiu ya Mkutano huo inasema Wajibu wa Mahakama za Kitaifa katika Utatuzi wa Migogoro kwenye Eneo Huru la Biashara la Afrika (AFCFTA): Matumizi ya teknolojia ya kisasa ili kuongeza ufanisi katika utoaji wa haki

Alisema kulingana na kauli kusisitiza biashara huria, wakati Mkutano huo kutakuwepo na matukio muhimu ambayo yatakuwa yakiendelea ikiwemo maonesho kutoka kwa wadau mbalimbali wa Mahakama kama vile Wizara ya Fedha, Wizara ya Biashara, Wizara ya Maliasili na Utalii, Mamlaka ya Bandari Tanzania, Mamlala ya Mapato Tanzania, Shirika la Usimamizi wa Hifadhi za Taifa (TANAPA), Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro, Bodi ya Utalii ya Taifa (TTB) na LATRA.

Wadau wengine walioalikwa katika maonesho hayo ni Chuo Kikuu cha Dar es salaam-Kitivo cha Sheria, Chuo Kikuu MZUMBE, Mamlaka ya Bandari Tanzania (TPA), Benki, Mamlaka ya Viwanja vya Ndege(TAA), Kampuni ya Ndege ya Tanzania(ATCL), Shirika la Maendeleo la

Taifa(NDC), Shirika la Taifa la Maendeleo ya Petroli(TPDC),, Mamlaka ya Serikali Mtandao(eGA) na wadau wengine.

Lengo la kuwaalika wadau huo ni kuwaonyesha wageni wetu huduma mbalimbali zinatolewa nchini kuelekea biashara huria na kuungana na Serikali kutangaza vivutio vilivyopo nchini.

Mhe. Kitusi alisema kuwa katika Mkutano huo kutakuwepo na mijadala na mawasilisho kutoka kwa Wanasheria na wanazuoni kutoka maeneo mbalimbali ya Nchi za wachama wa SADC.

Alisema kuwa jukwaa hilo la Majaji Wakuu limekuwa likikutana kila mwaka katika moja ya Nchi mwanachama kwa lengo la kuelimishana na kubadilishana uzoefu wa utatuzi wa changamoto mbalimbali ili kuboresha huduma ya utoaji wa haki kwa wananchi.

Katika kutambua na kukuza jukumu muhimu la Mahakama ndani ya Kanda, Majaji Wakuu wa Mashariki na Kusini mwa Afrika waliamua kuanzisha Jukwaa mwaka 2003 ili, pamoja na mambo mengine, kuzingatia Utawala wa Sheria, Demokrasia, Uhuru wa Mahakama na kukuza mawasiliano ya pamoja.

Sehemu ya Wahariri na Waandishi wa Habari (juu na chini) waliohudhuria mkutano huo.

HABARI KATIKA PICHA

Jaji Mkuu mstaafu marehemu Mhe. Augustino Ramadhani,(kushoto) Mhe. Mohamed Chande Othman (wa pili kutoka kulia) wakati huo akiwa Jaji wa Mahakama ya Rufani baadae akaja kuwa Jaji Mkuu , Jaji Mkuu wa sasa wakati akiwa Jaji wa Mahakama ya Kuu Mhe. Prof. Ibrahim Hamsi Juma(wa tatu kutoka kulia) na Jaji Kiongozi wa wakati huo Mhe. Fakih Jundu (kulia) wakiwa Kisiwani Kilwa mwaka 2010.

Jaji Kiongozi wa Mahakama Kuu ya Tanzania, Mhe. Mustapher Mohamed Siyani (kushoto) akimkabidhi zawadi Jaji Kiongozi wa Mahakama Kuu ya Uganda, Mhe. Dkt. Flavian Zeija.

HABARI KATIKA PICHA

Jaji Mkuu wa Tanzania, Mhe, Prof. Ibrahim Hamis Juma (aliyeketi katikati) akiwa katika picha ya pamoja na Majaji wa Mahakama ya Rufani wakati wa Kikao cha mwaka cha

Tathmini ya Utendaji Kazi wa Mahakama hiyo kilichofanyika mkoani Morogoro.

Aliyeketi wa kwanza kushoto ni Jaji Kiongozi Mahakama Kuu ya Tanzania,
Mhe. Mustapher Siyani.

Majaji Wastaafu wakutana Dar es Salaam

Waliosimama kutoka kushoto ni Waheshimiwa Matupa, Mkasimongwa, Mzuna, Malaba, Jundu, Dkt. Twaib, Mkwawa, Masanche, Kaijage, Kihayo na Mihayo. Waliokaa kutoka kushoto ni Waheshimiwa Teemba, De Mello, Bukuku, Longway, Mjasiri na Wambura.

HABARI KATIKA PICHA

Timu ya kamba ya Wanawake Mahakama Kuu ikiwakamua Mahakama ya Rufani (katika picha) katika Michezo ya Bonanza lililo andaliwa na JMAT jijini Dar es Salaam.

Mwenyekiti wa maandilizi ya Bonanza la Chama cha Majaji na Mahakimu Tanzania (JMAT) Mhe. Jaji Shabani Lila akimkabidhi zawadi ya shukurani mgeni rasmi wa Bonanza hilo Mhe. Jaji Augustine Mwarijaambaye mi Jaji wa Mahakama ya Rufani Tanzania na Mlezi wa Majaji wa Mahakama hiyo.

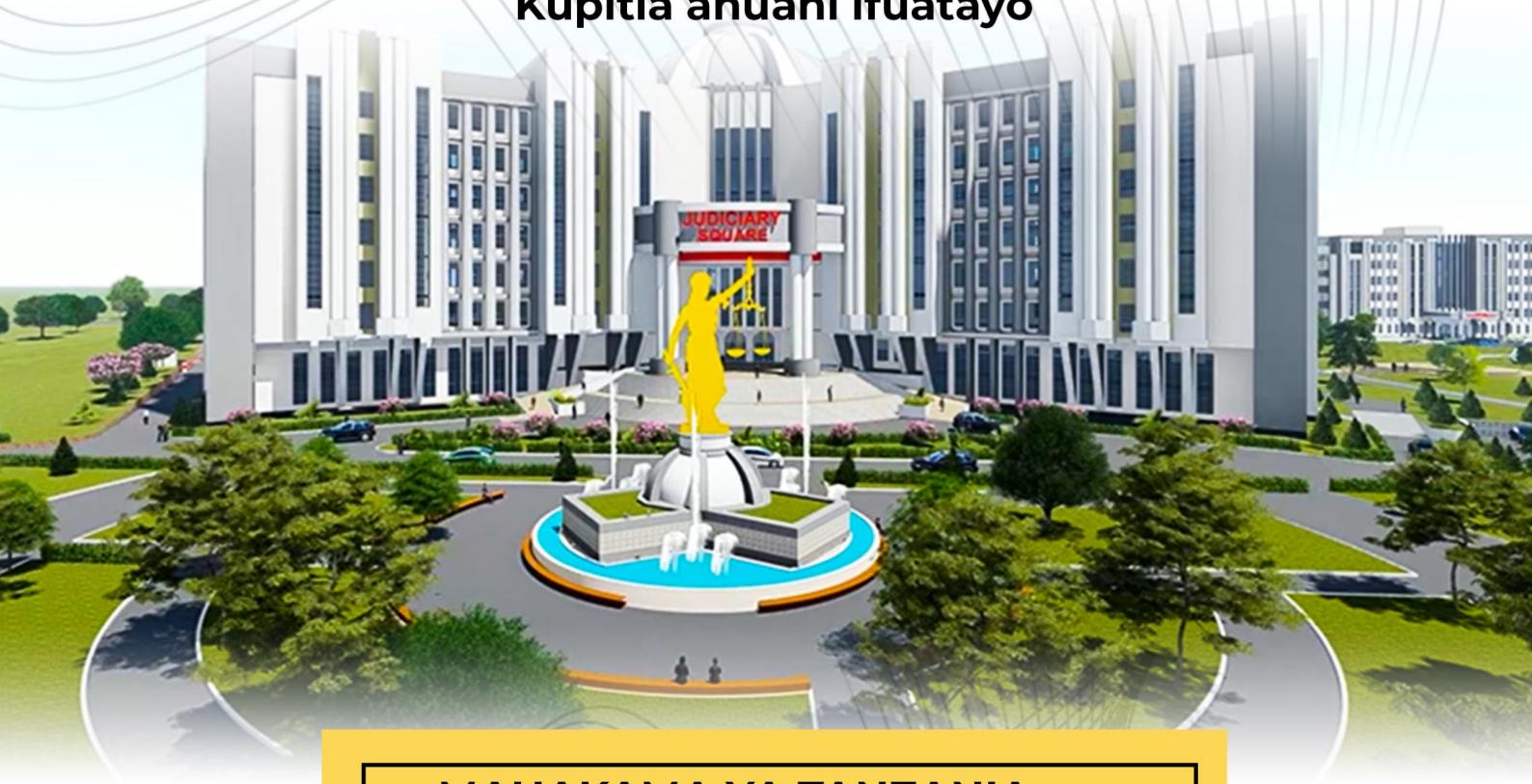

MAHAKAMA YA TANZANIA

Call centre: +255 752 500 400
Email: maoni@judiciary.go.tz

SASA TUNAPATIKANA DODOMA

Kupitia anuani ifuatayo

**MAHAKAMA YA TANZANIA,
2 MTAA WA MAHAKAMA,
S.L.P 2757,
41104 TAMBUKARELI, DODOMA.**

Mahakama ya Tanzania, Pamoja Tunaboresha Huduma

Karibu kituo cha Huduma kwa mteja

Mahakama ya Tanzania

Namba ya Bure

0800750247

Mtendaji Mkuu,
Mahakama ya Tanzania,
2 Mtaa wa Mahakama,
S.L.P 2757,
41104 Tambukareli, Dodoma.

Mahakama ya Tanzania Pamoja Tunaboresha Huduma

judiciary tanzania

judiciarytanzania

judiciarytz

Mahakama Tanzania